

MENTUL
24 Cor.
Duminecă
4 Cor.
România și
10 Cor.
pentru Ro-
trăinătate pe
0 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deak Ferencz-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Mulțumite publice și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 fl.
Manuscripte nu se in-
polază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Rezoluțiunile conferinței din Sibiu.

Considerând, că situația politică din țară nu a fi cât se poate de nefavorabilă intereselor vitale ale poporului românesc, că cu durere trebuie să constatăm că viața lui politică este în mod măiestrit la minim, drepturile lui sânt nesocotite, iar România este disconsiderată și aproape cu desăvârșire din cadrele publice de stat, dezvoltarea lui culturală și economică nu numai că nu e promovată, ci de puterea statului — ceea ce cu cuvânt o putem pretinde, — ci din guvernare ce se succed pun piedeci în calea dezvoltării corespunzătoare vremii, autonomia bisericilor românești și instrucția în limba maternă a fiilor țării sânt supuse la continuu atacuri și atacuri, ba chiar organizația politică este împiedecată în libera acțiune,

Considerând, că această stare insuportabilă a poporului românesc urmează din falșul adevăratului constituționalism și din tendința nenaturală și injurabilă, că acest stat compus din diferite populații și din diferite individualități etnice și că să fie prefăcut în mod măiestrit în stat unitar național, supus eghemoniei a unui singur popor.

Considerând, că această jignitoare stare de lucruri are influința păgubitoare și asutregulului organism de stat, care este incapabil de îndeplinirea menirii sale de stat modern,

Considerând, că aceste rele nu se pot îndrepta decât prin împrumutarea programului nostru și în special prin împlinirea pretențiilor cuprinse în acel program, de a dezvoltăm și încapabil de îndeplinirea menirii sale de stat modern, ducând înainte de toate votul universal direct, secret și cu votarea în comune, și cu arondarea justă și netendențioasă a cercurilor electorale,

Considerând, că atacurile îndreptate în direcția celor mai cardinale interese de existență ale poporului român nu se vor putea îndrepta decât numai prin o conștiință și o înădușă luptă politică purtată pe toate terenurile vieții publice și pe lângă observarea mai stricte solidarității a întreg poporului românesc din această țară:

Conferința electorală

Decretează susținerea intactă a programului politic din 1881 și a deciziunilor parlamentare, aduse de conferințele electorale ulterioare;

Aprobă și susține activitatea parlamentară decretată în conferința din 10 Ianuarie 1910, obligă pe alegătorii români să voteze pentru candidații români, aderenți ai programului nostru politic designați de comi-

tetul central electoral, în conțelegere cu comitetele comitatene, iar unde nu sânt designați astfel de candidați alegătorii români sânt obligați să sprijinească cu aprobarea prealabilă a comitetului central electoral pe acei candidați, care oferă garanții îndestulătoare, că sânt *aderenții sinceri ai sufragiului universal egal, direct și secret, cu votarea în comune;*

3. Decretează necesitatea, celei mai strânse solidarități în toate acțiunile politice ale poporului românesc și osândește *pornirea păgubitoare a acelor fii rătăciți ai neamului românesc, cari se face uneltele politice ale adversarilor noștri;*

4. Decretează necesitatea solidarității politice, cu toate organizațiile politice ale popoarelor conlocuitoare, cari urmăresc aceleași scopuri politice și a conlucrării armonice cu partidele cari luptă sincer pentru democratizarea țării;

5. Protestează în contra tendințelor de maghiarizare și în special în contra politicii școlare și bisericesti, inaugurate de guvernele din anii din urmă, reclamând revizuirea legilor și abrogarea ordonanțelor puse în serviciul acestor tendințe;

6. Pentru conducerea întregii lupte electorale să exminte un comitet electoral executiv, constător din următorii membrii:

- Gheorghe Pop de Băsești, Dr. Vasile Lucaci, Dr. Sodor Mihail, Dr. Gheorghe Popovici, Dr. Nicolae Oncu, Nicolae Ionescu, Dr. Liviu Lemeny, Ștefan C. Pop, Dr. Ștefan Nedelcu, Dr. Valer Braniste, Dr. Nicolae Comșa, Dr. Aurel Cosma, Dr. Aurel Lazari, Dr. J. Bontescu, Dr. Vic. Onișor, Dr. Ștefan Petrovici, Dr. Ioan Ciordaș, Dr. Ștefan Morariu, Dr. Valer Moldovan, Dr. Romul Boila, Octavian Goga, Dr. Ioan Lenghel, Dr. Nicolae Vecerdea, Dr. Gheorghe Popa, Dr. Iustin Marșieu, Dr. Nestor Oprean, Procopie Givulescu, Dr. Aurel Vlad, Dr. Alexandru Vaida, Dr. Iuliu Maniu;

7. Declară susținerea organizației noastre politice independente, protestează solemn în contra tuturor ordinațiilor nelegale și anticonstituționale, prin cari să pun piedeci funcționării nelimitate a organismului nostru politic;

8. Aprobă activitatea parlamentară a deputaților români, membrii în clubul parlamentar al naționalităților, aderenți ai programului nostru, le exprimă mulțumită și recunoștință; îi invită, ca și pe viitor să ducă lupta pentru programul nostru și în special pentru realizarea grabnică a sufragiului universal, direct, egal și secret cu votarea în comune.

Moțiunea aceasta e primită cu multă însuflețire și vorbitorul e răsplătit cu trăznete de aplauze, care au durat câteva minute.

Dr. Maniu a fost cu o deosebită admirație felicitat de cei din jur.

Conferința electorală din Sibiu.

Sibiul de mult n'a mai văzut atâta lume românească ca la aceasta conferință — din grația guvernului — „electorală”. În afară de cei 268 de delegați, reprezentanți oficioși ai celor 20 de comitate, din toate colțurile țării locuite de români s-au venit mii de reprezentanți neoficioși, cărturari și popor. Numărul celor cari au luat parte la această conferință se apropie de 6 mii, — un număr impunător care dovedește în de ajuns importanța conferinței și marile și multele nădejdi nutrite de toată suflarea românească față cu această adunare politică a tuturor românilor din patrie.

Avem convingerea că nădejdiile obștei românești se vor împlini și conferința dela 5 Aprilie va fi începutul unei ere în viața noastră politică.

In „Gesellschaftshaus”.

Clădirea mare a „Gesellschaftshaus”-ului din Sibiu unde s'au ținut și până acum conferințele naționale ale poporului român — încă des de dimineață e asediată de lume. La orele 9^{1/2}, câteva mii așteaptă sosirea comitetului central. Sala spațioasă se umple în câteva minute și la orele 10 când sosește comitetul, în frunte cu venerabilul președinte al partidului Gheorghe Pop de Băsești, sala e încă mai plină. Într-o încăpere lângă intrările și colțurile sânt ocupate. Galerile abia suportă greutatea oaspeților.

Numărul celor cari au putut intra în sală a fost de aproape 3000.

Gh. Pop de Băsești deschide conferința.

Intrarea în sală a președintelui partidului, care vine însoțit de foștii deputați naționaliști, e primită cu ovații mari și zgometoase, cari se înouesc mereu în mod spontan.

Nu numai cu greu se potolesc izbucnirile de însuflețire și președintele poate să rostească discursul prin care deschide conferința electorală.

Alături de d. Gh. Pop de Băsești ia loc primarul Sibiului Dörr, în calitate de reprezentant al autorităților publice și urmărește discursul cu cea mai mare atenție pentru a nu lăsa să se strecoare pomenirea partidului național-român.

Iată discursul de deschidere:

Onorată Conferință Electorală!

Cu inimă plină de bucurie Vă salut, Dilor și fraților, întruniți într'un număr atât de frumos la această conferință electorală a poporului român din Transilvania și Ungaria. Viguroasa putere de viață a neamului românesc se reoglindește viu în înfăușarea impunătoare a acestei conferințe, care ne servește de dovadă incontestabilă a conștiinței noastre naționale și a dorului nostru fierbinte după o deplină libertate națională. (Așa-i!)

Urmând invitații noastre frățești ați dat ființă acestei conferințe asemănătoare în marea ei celor ținute în 1881 și 1895, dovedind, că națiunea

românească și azi simte ca și atunci, nu numai importanța zilelor cari le trăim, ci și răspunderea grea a generației de acum pentru potrivita conducere a luptei ce purtăm întru fericirea urmașilor și mărirea neamului nostru.

Ne este tuturor neșters imprimată în memorie ultima conferință electorală ținută cu 5 ani înainte la 10 Ianuar 1905, când s'a hotărât intrarea în activitate parlamentară. S'a dat prin aceea conferință o nouă îndrumare tacticei politice a partidului național român. Am cumpănit pe baza experiențelor din trecut toate urmările și toate peripecțiile unei activități parlamentare și azi putem zice, că nu ne-am înșelat în prevederile noastre. Activitatea deputaților aleși a ridicat la vederea lumii întregi mai mult ca ori și când cauza poporului românesc. (Așa-i!) Ea a impus contrariilor noștri politici chestiunea popoarelor nemaghiare din țară de o problemă vitală, a cărei rezolvare nu se poate încunjura, iar conștiința și încrederea în forțele proprii ale poporului românesc le-a întărit în proporții nesperate.

În schimb însă s'a adevărit peste așteptare și prevederile noastre privitoare la persecuțiunile ce presupunem — pe baza experiențelor din trecut — că vor urma unei lupte înverșunate politice. Am dus lupta cea mai teribilă față de contrarii noștri politici seculari și acum infiltrați de șovinismul cel mai cras, care nu se sfiește de-a folosi toate mijloacele cele mai detestabile: de corupție, abuz de putere, în multe cazuri chiar atentare la viața pașnică a fraților noștri alegători.

Din lupta aceasta am avut cu toții parte, dar mie, președintelui partidului nostru național român, mi-a destinat puternicii zilei cea mai grea parte de luptă, căci în 14 luni m-au constrâns, pe mine și pe credincioșii mei frați alegători din cercul electoral Cehul-Silvaniei, a duce lupta electorală în 4 rânduri.

În luptele acestea, patru la număr, în 14 luni, întonez din nou, căci așa ceva nu s'a mai întâmplat în nici un cerc electoral din țară, — s'au întrebuintat față de noi românii toate fărădelegile, dela abuzul de putere, corupție și până la atacarea vieții noastre, s'au recutat sute de bătăuși din comune ungurești, cari nici nu se țin de teritoriul cercului electoral. Acești bătăuși pe mine m'au lovit cu parul în cap, ba pe un alegător din comuna Năprade, sutele de bătăuși l-au și omorât. (Rușine!)

În contra acestor fărădelegi am urmat în timpul său calea legii. Am înaintat protest la înalta Curie pentru mandatul rănit, dar trăgându-se afacerea până la dizolvarea camerei fără a se rezolva, ne-am ales din acel protest cu enorme cheltuieli și cu dovada eclatantă, că nici indicatura Curiei în afaceri electorale nu corespunde speranțelor legate de dânsa, de a ne apăra de fărădelegi și am ajuns la convingerea, că această instituțiune este avantajoasă numai pentru plutocrație, dar nicidecum potrivită pentru apărarea drepturilor democratice. (Așa-i! Așa-i!)

Dar cu toate acestea din mila Atotputernicului D-zeu sântem aici atât eu, cât și bravii mei alegători din cercul electoral Cehul-Silvaniei, în serviciul sfintei noastre cauze naționale, mândri de luptele și suferințele noastre și mulțumind proiei divine că ne-a învrednicit de a ne putea face datoria națională, cu pecetluirea solidarității noastre, cu viața și sângele nostru românesc. (Aplauze furtunoase.)

Știm cu toții, că frații noștri peste tot, cu foarte puține excepțiuni, între împrejurări fatal de grele și-au făcut datoria la alegerile trecute. Rezultatul a fost, că s'a putut strecura, grăind cu cuvintele Sf. Scripturi, ca prin urechile acului 14 deputați de ai noștri, (Aplauze furt) reprezentanți credincioși, unii chiar eroici ai poporului românesc în parlament. (Trăiască). Acești devotați reprezentanți ai noștri s'au făcut datoria cu demnitate și cu adevărată virtute românească, (Aplauze.) în mijlocul huiduielilor șovinismului infernal, de cari au avut parte în parlamentul din Budapesta, spre onoarea lor și înălțarea cauzelor și prestigiului drepturilor noastre naționale. Se cuvine dar on. conferință, ca la aceasta ocaziune solemnă să le aducem recunoștința și mulțumirile noastre frățești. (Aplauze îndelung repetate.)

Întonez din nou că numai 14 deputați s'au putut alege, când după numărul nostru și dovada statistice oficiale, — care, cum se compune nu este tuturor cunoscut — fiind noi peste trei

milioane, după cvota de 30.000 locuitori, adoptată ca bază unui mandat în legile dela 1848, ar trebui să avem 100 de reprezentanți. (Așa-i! Așa-i!) De aceasta dreaptă reprezentare a poporului românesc le este frică șovinistilor dușmani ai votului universal secret și după comune. (Jos cu eil)

Dupăce însă situația politică și astăzi este dominată de problema cardinală a reformei electorale, deoarece M. Sa Suveranul (Aplauze prelungite) încoronat al patriei noastre și marea majoritate a concetățenilor noștri, cu noi dimpreună, dorim votul universal, secret și egal, (Trăiască votul universal!) ca pe unicul mijloc menit de a vindeca relele și nedreptățile strigătoare la cer, de a aduce mulțămire și îndestulare pentru toți și toate, în fine totuș se va realiza, numai noi să luptăm și în viitor cu credință pentru obținerea acestui drept. (Așa-i!) În patria noastră, cu excepția feudalilor și a plutocrației, adică a unei minorități disparente, dar în virtutea privilegiilor și bogățiilor lor puternice, toți locuitorii sânt aderenții votului obștesc. A recunoscut și M. Sa Împăratul și Regele nostru apostolic, (Trăiască) că regenerarea imperiului, realizarea egalității de drept, din care va isvorii fericirea tuturor popoarelor de supt gloriosul lui sceptru, numai prin introducerea dreptului de vot al tuturor supușilor săi credincioși se va putea realiza. (Aplauze.)

Știm cu toții, că guvernul coaliției timp de 4 ani, în butul repetitelor solicitări ale M. Sale și în contra stăruinței opiniei publice, nu a împlinit obligamentul luat și supt fel de fel de proteste a zădărnicit realizarea condiției principale, pe lângă care i-s'a dat puterea de a guverna țara aceasta, atât de nefericită.

Ministrul Andrassy (Jos cu el!) nu s'a sfiit a propune vot plural, scos din arhiva feudalismului celui mai cras. Iar guvernul coaliției în renitența sa a rezistat până când M. Sa a fost silit a-l demisiona și a-l lipsi de putere (Jos cu el!)

Guvernul de acum Khuen-Hédervary tot cu aceasta îndatorire a primit puterea de stat și iată din nou s'a ivit reprezentantul feudalismului celui mai păcătos, în persoana contelui Tisza. (Jos cu el! Jos cu el! Sgomot enorm care durează 10 minute). Acest spirit reacționar din nou s'a pus cruciș și curmeziș în calea realizării voinții M. Sale și a fierbintei dorințe a tuturor cetățenilor credincioși ai acestei patrii. Conte Tisza s'a impus de protectorul guvernului actual, și nu numai că e contrarul cel mai declarat al votului obștesc, ci în reacționarul său a pretins desființarea tuturor naționalităților nemaghiare, a majorității locuitorilor cari compun statul Sf. Ștefan.

Dar mai vartos s'a năpusit asupra noastră a românilor, ca cei mai numeroși după naționalitatea genuină maghiară. Dar toate-sforțările acestea contrare dreptului divin și natural vor fi zadarnice, geniul scumpei noastre națiuni, (Aplauze) care ne-a povățuit și susținut de când ne-a adus în patria noastră scumpă divul Traian (Emoțiune în public) acel geniu ne va povățui, ne va susține și conserva și în viitor. (Aplauze îndelung repetate.)

»Apa trece pietrele rămân«, zice proverbul nostru. Așa guvernele vin și guvernele se duc. Să sperăm, că nu este departe timpul, când se va realiza voința părintească a preabunului nostru Monarh, din care va isvorii fericirea popoarelor sale. (Aplauze.)

Onorată conferință electorală!

Reînvoiesc alocuția adresată conferinței ținută acum 5 ani în această cetate devenită istorică a luptelor noastre:

»Mare și sfânt este scumpul nostru comun, mare și patriotică este lucrarea ce voim a săvârși în aceasta conferință«. Și acum sântem aici în areopagul, în forul competent, unde fiecare își poate spune părerea sa, și poate să propună mijloacele cari i-se par mai acomodate pentru ajungerea scopului.

»Dorința comună este, ca din toate discuțiunile ce vor urma, ce va fi mai bun și mai folositor să învingă. Acest rezultat va aduce cu sine aceea ce cu toții dorim și ce va forma cetatea noastră nebizuită, solidaritatea poporului național român«. (Aplauze.)

Și acum mai adaug, că scopul nostru să cuprindă în axioma bătrână: »neminem laedere, suum cuique tribuere« și adică ce dorim noi?

Dorim: a trăi ca cetățeni liberi ai patriei noastre dar ca români (Aplauze îndelung repetate) bună înțelegere cu toți patrioții noștri și să fim rim a fi supuși credincioși ai M. Sale Împărat și Regele nostru apostolic, doș pa credincioși ai scumpei noastre patrii. (Aplauze în

Onorată conferință electorală!

Nouă, celor cari am lucrat la înființarea dului național românesc și am luat parte la nerea programului său politic, ne servea cea mai mare bucurie și spre cea mai mare tistafacțiune, că poporul românesc, azi — poate — ca orișicând, ține la acelenodii ale sale (Așa-i! Întrerupere. Știți, știți, știți). Perspectiva ce o dă îndepărtarea lui împrumută strălucire mai intensivă ștelor acelor credincioși fii ai neamului nostru cari au considerat de supremă neoesitate rizarea întreg poporului nostru din România și Ungaria într'un singur și cu un singur gram politic.

Dorința mea este, ca aceasta strălucire să prefacă în inimile generației ce succede celei ce va succede în viitor într'o hotărâre, de a menține cu sfințenie comori sufletești și neînvinse forțe neamului românesc.

Să ținem strâns la programul nostru și în bine ca și în rău să ținem strâns partidului nostru național (Aplauze furtunoase) înfruntând cu bărbăție și cu deplină ritate atacurile îndreptate în contra gram poliic.

Cu aceasta dorință și cu credință pareă aspirațiunilor noastre juste, declară rința e'ctorală de deschisă.

Constituirea birou

Discursul a fost întrerupt de aplauze furtunoase mai ales în care se ocupa cu activitatea deputaționalist și cu chestia votului univ

D. Dr. Nicolae Comșa face apoi un neri cu privire la constituirea birou de remarcat că în birou n'a fost ales reprezentant al părților ungurene, fost obiceiul la toate conferințele Lipsa aceasta de atenție, o scăpare ționată, a fost însă în curând dată de cei cari ar fi avut dreptul să țiască jigniți.

Se procedează la constatarea delegațiilor prezente. Numele delegațiilor e citit de d. deputat Dr. Vasile Se constată că sânt reprezentate 18 tate prin 266 de delegați.

Când d. Lucaciu ajunge să citească mele fostului deputat d. Dr. Iuliu reprezentantul cercului Vințul de jos, izbucnește în aplauze aproape fără Aplauzele și ovațiile se repetă și la numelor dlor Dr. Alexandru Vaida Aurel Vlad și Octavian Goga, cari s'au vedit astăzi cei mai populari bărbați ai noștri.

Discursul dlui Dr. Vasile Lucaci.

Fostul deputat al cercului Beiuș, rul nostru orator d. Dr. Vasile Lucaci a fost raportorul și al conferințelor nale anterioare, citește raportul central electoral.

Observăm la acest loc că multă remarcă, cu adâncă părere de rău, comorarea morților neamului, d. a urât să pomenească și de repositul cop Nicolae Popea și de Ioan Șirianu.

Discursul părintelui Lucaciu e următorul

Onorată conferință!

Soața bună mi-a dăruit da multe cirea, a să pot raporta înaintea generu electorale, despre activitatea

actoral, ales din Increderea lor, pentru parlamentare din anul nu chiar de din oceanul trecutului.

sesc, onorată conferință, că niciodată și acea greutate, nici acea sfială, care de astăzi, când trebuie să dăm seamă civilitatea comitetului central electoral, na conferință generală, ținută tot aici, în 10 Ianuarie 1905.

din ce cauză?
 schimbă, domnilor, vremile! Și cu vremele, ce au decurs asupra noastră, cu urile evenimentelor, parte neprevăzute, miculabile; ne-am schimbat și noi, s'au în mare parte, toată fața vieții noastre politice, și mersul vremilor ni-a impus abam terenul de luptă, și să întrebăm mijloace, după cum a pretins evoluția, culturală și economică a popo-

stru.
 ul acesta are să fie nu numai expunecologică a faptelor sau a isprăvilor, ce a comitetul electoral, ci mai vărtos trebuie zinte acel complex de idei, cari ne aconactivitatea noastră, în parlament, pe cel ce deputați și afară de parlament, pe toți, din cooperarea armonică a tuturor forțedem clar icoana evoluției politiceinaționale. Așa însă, că ajungând la conactualității, să nu găsim înaintea noastră Incuiate, nici piedeci în calea progresului, ontra, să dăm o situație limpede, și să clare alea liberă spre progresul cauzei noastre

reau să insist asupra terenului de luptă, a croit pentru aproape două decenii. a va spune verdictul său just și motivat. u noi e destul să relevăm aici, că prin conferinței generale electorale din 10 Ianuarie 1905, reamintind la rezistența pasivă, am noi la activitatea parlamentară.

de usor să pronunța cuvintele aceste, dar este și înțelesul, și importanță foarte este înțelesul lor!
 pasivitate, dintr-o situație impusă ca prin puterea forței majore, manifestată în sist-politic, am înțeles pe terenul activității conatiale și parlamentare.

ceastă hotărâre a ieșit la iveală nu numai ciunea politică a poporului român, care ont de pretențiunile situațiilor politice, ci imimentul de nobilă și generoasă rezoluțiune filoași pe terenul de luptă constituțională, și motunile alegătorilor credincioși programului a trimite în parlament pe reprezentanții ui român, cari în fața Coroanei Auguste, țării și a lumii întregi să talmăcească duunui neam, și să pretindă pe teren legal constituțional împlinirea justelor postulate ale sții, care se simte neîndreptățită, fiindcă îi esocotite cele mai de viață interese poli-culturale și economice.

bucuroși, și nu de voie bună am abzis e armele de luptă legală, ce le dă în mâna popor constituționalismul și parlamentul. am văzut însă, că sistemul politic a falsi-toată viața constituțională, își prin corupți-violențe și atrocitățile electorale, a făcut imi-lia manifestarea voinței libere a alegătorilor: ement de ordine, care n'am voit să răspun-la la provocările puterii publice, cu armele ju-apărări, și să facem din toată campania elec- război civil; — ne-am retras în cetatea ității, adică a rezistenței pasive, față de ale-parlamentare.

unci au început contrarii noștri politici a ne ca noi nu voim a beneficia de avantajile constituționale, și că, în loc să ne spunem rile și postulatele naționale în parlament, um-lumea de plângeri noastre și umblăm cu orande pe la Coroană, că provocăm opiniu-publică a țării în contra noastră, și că, în

sfârșit trebuie să reluăm firul luptelor constituționale și să intrăm în parlament.

Acest cuvânt de pretențiune publică a pătruns și în masele noastre populare, și combinat cu »Indicatura Curiei«, în cazurile de abuzuri electorale, și cu nădejdea, că puterea publică va respecta prescripțiile legii, care asigură libertatea alegerilor: am pășit pe terenul activității parlamentare.

Mare a fost însufiețirea conferinței electorale, când s'a proclamat »activitatea«, și aplauzele unanime au stârnit dorul de luptă în toate straturile societății noastre românești!

Cel dintâi lucru și îngrijire a conferinței electorale a fost alegerea unui comitet central electoral, care avea menirea, ca să supravegheze și să organizeze mișcările electorale.

În comitetul electoral s'au ales 18 bărbați de încredere al poporului românesc, cu imputernicirea ca să se întregască, și ca deputații dietali, cari vor fi aleși, să fie socotți »ipso facto« de membri comitetului electoral.

Acest comitet s'a și constituit, alegându-și birou propriu și o comisiune electorală, lansând un apel înimos către obștea alegătorilor români, în care s'a motivat și s'a explicat părăsirea politice de rezistență pasivă și s'au îndemnat cetățenii alegători la împlinirea datorințelor față de națiune, patrie și tron.

Am intrat în campania electorală!
 Să ne aducem bine aminte, că în toată țara a domnit o confuzie mare, ciocotea un sentiment de neîndesulare generală, și să aștepta o schimbare în politica țării.

Era cără apus, era cără sfârșitul său un sistem de guvernământ, care supt porecla de »liberal«, a falsificat tot în aceasta țară, începând dela numele său propriu și a dus-o aproape de abisul lălmăntului.

Sistemul fatal însă, cu gîlarele sale, ca un popl cu nenunțate brațe, a vrut să stăpânească și mai departe peste ponderea țării. Ca ur desfrânat puternic, ajuns în agonie, s'a mai scuturat odată acel sistem politic și a dat semne, ca vrea să trăiască.

Noi am intrat în luptă cu sufletul curat, cu cel mai nobil idealism, cu respect sincer pentru legi și cu hotărârea de a purta o luptă cinstită, cu armele convingerii, întemeiată pe adevăr și pe dreptate!

Dar ei! Așa numiții liberali! Tot ei, tot cei vechi au rămas! Bani, corupțiune, violențe, mână liberă față de candidații partidului nostru național. Aceste le-a fost armele.

Știm cu toții, care au fost rezultatul.
 Abia opt, zi opt deputați români, credincioși programului nostru au putut fi aleși în parlament!

Dar cum? Tot alegătorul român a fost ca un erou, care prin toate primejdiile, de multe-ori numai chiar cu primejdia vieții a putut să-și afirmă convingerea politică la urna electorală.

Și totuși! Ultima sforțare a sistemului politic în agonie nu i a dat viață. Din contra: i a adus ultima lovitură de moarte. Și a căzut sistemul politic, poreclit »liberal« supt povora propriilor sale fărădelegi!

De tristă amintire rămân alegerile din Cehul-Silvaniei, Dobra și în alte locuri, unde teroarea și brutalitatea sistemului în agonie și-a acaldat ultima licărire a furiei de răzbunare în sânge românesc nevinovat, și-a jucat orgiile periei asupra ruinei libertăților publice cetățenești!

La anul au urmat alte alegeri.
 Comitetul central electoral, deși adânc disgestat de tristele experiențe, abia dispărute dinaintea ochilor, a făcut toate pregătirile de lipsă, pentru purtarea luptei electorale, cu vrednicie.

S'au aranjat în centrele mai mari adunări populare, electorale, foștii deputați s'au împărțit, ca

niște apostoli, în toate părțile țării, și au chemat pe toți alegătorii români la împlinirea datorințelor naționale-patriotice, să voteze pentru candidatul care stă pe baza programului nostru politic.

S'a ales o comisiune centrală electorală, cu sediul în Arad, și de acolo s'a condus campania de alegeri dietale.

S'a făcut și campania constituțională din 1906. Înaintea ochilor noștri sufletești stă icoana evenimentelor și a luptelor din acea vreme.

Țara toată pusă în mișcare, și cu o nerăbdare nervoasă lumea așteaptă epoca fericii, după ce s'a risipit sistemul păcatelor vechi.

Buciumul vestitor de nouă viață a răsunat peste toată țara.

Durere! Ideile politice, ce s'au vestit prin unii corifei politici, n'au fost menite pentru renașterea țării la zile mai bune, ci au fost pretențiunea realizării unor postulate, cari nu au de a face nimic cu binele obștesc al țării, ci sânt numai ultima expresiune a șovinismului exagerat, furiosat cu violențe în pactul dualistic, din care să așteaptă pacificarea țării și dezvoltarea popoarelor ei, pe baza »egalității îndreptățiri a tuturor naționalităților«, prin ce însă în realitate s'a pus aluatul neîndesulării și a neliniștii popoarelor, inaugurându-se și cercând a se menține la putere, cea mai detestabilă dominațiune de rasă și de clasă.

În loc decl, de a inaugura pe ruinele liberalismului fals și falsificat, sistemul de înfrățire a nașionilor conlocuitoare, s'a proclamat regimul șovinismului de rasă, și supt formă de »coalițiune«, fără nici o jenă s'a pus stăpână peste țară.

Și am văzut, că acei, cari în glasul cel mai vehement au declamat în contra abuzurilor electorale, devenite proverbiale în ura lui Banffy, ajuns la putere au săvârșit tot acele abuzuri, în general, în toată țara, iar în special, în contra românilor, în contra naționalităților, s'au năpustit din toate puterile, a-i întrece pe pseudo-liberali, în căderea libertăților publice cetățenești, prin tot felul de corupțiuni, violențe și atrocități electorale.

S'au repetat scenele sălbatice, la simulă alegere din Cehul-Silvaniei, cu adăusul, că în întreg poporul românesc, candidatul mareșal de curte a alegătorilor, președintele partidului național român, Onofre Pop de Dăscălești, a fost atacat, și prin atentat săvârșit e. Nu vaifificabilă lasitate, a fost lovit în cap și a dea-l pierde și numai prezenței de spirit și ab-negativismul lui să-l salveze, a președintelui clubului deputaților naționaliști Dr. Teodor Mahal, care ședea alături de el în sanie, putem să mulțămim, după mila Provedinței D zeești, că în acea- sta zi măreață îl putem saluta în faunța conferinței noastre electorale.

În Șomcuta-Mare, în cercul Cărășeului, s'au vărsat sânge nevinovat românesc, s'au ucis alegători români, au rămas familii întregi în jale și amar și, spre veșnica rușine a justiției, ucigașorii, aflați și constatați, n'a fost pedepsiți!

Despre abuzurile din Dobra, și alte cercuri electorale, s'au raportat în toate ziarele, și le cunoaștem în destul. Vă spun, on. conf. gen, că și în Lăpușul-Unguresc, unde am fost eu candidat, s'au săvârșit tot felul de abuzuri, așa, că la sfârșitul alegerii am fost silit s'o depeșez fișpanului, contele Vass, capul păcătoșilor locali, că aceia, ce-au făcut, ei, conducătorii politici, arată, că li-s'au urit de a mai ședea în Europa, și că astfel de fapte le săvârșesc ca pregătire de rămas bun dela ea, care pretinde, ca în hotarele ei dacă nu sânt readacte legile sancționate, să domnească cel puțin elementele umanitarismului și ale civilizațiunii, să fie considerate.

Tomuri de critice și romanuri senzaționale am putea serie, dacă am voi să dăm o icoană fidelă a campaniei electorale din 1906.

Și totuși, ne falim cu tot dreptul, că în butul tuturor greutăților și piedecilor ilegale, am putut

Numai trebuie să vă comandați mobile din Budapesta pentru că dela **Székely și Réti** fabricanți de mobile în **Marosvásárhely**, și constă din: **capătă garnitură întreagă din lemn masiv pentru aranjarea dormitoarelor** și constă din: **dulapuri, 2 paturi, 2 dulapuri de noapte cu marmoră, 1 spălător cu marmoră și cu oglindă pentru suma de 360 coroane.** **Tot aceeași cu toalete în 3 părți 400 coroane.** economisire în spese de transport, pentru că întreaga garnitură se expediază franco conform tocmelii separate, în oricare parte a Ardealului provincă la dorință prezentăm în persoană bogata noastră colecție de mustre și servim cu prospecte și cu deseme. - Să fim atenți la firmă!

alege 14 deputați ca să reprezinte programul nostru politic în dietă și cari împreună cu 4 sârbi și cu 7 slovaci, au format clubul naționalist dietal, compus din 25 de membri, până la defecțiunea celor trei sârbi, numiți »radicali«.

În această luptă mare și grea, poporul român a fost povățuit de două idei, de două principii, cari formează temelia statelor moderne și din cari pornește întreaga evoluțiune a societății politice, culturale și economice a zilelor noastre.

Aceste două idei fundamentale sânt: conservarea și aplicarea libertăților constituționale, în concepțiunea lor genuină și curată, și a doua, respectul forului parlamentar, ca expresiunea suveranității popoarelor, cari alcătuiesc țara.

Fără de aceste două principii mari și fundamentale, nu există sistem de guvernământ, politică de stat. Fără de constituționalism adevărat nu există parlament, sau invers, un parlament, care nu izvoarește din constituționalism curat, nu e reprezentarea genuină a voinței politice a cetățenilor, este o fițiune, un simulacru de parlament, care poate să fie un mijloc pentru mascarea prepotenței partidelor, nu poate însă sluji de factor, care duce o țară întreagă în îndestulare, la cultură și la bunăstare.

Pildă înfricoșătoare ne dau evenimentele politice, de supt ochii noștri, și cari ne țin pe noi și țara întreagă în frământare neîncetată, și în agitațiuni nesfârșite.

Numai libertatea alegerilor poate să conserve spiritul constituțional, curat și nepătat, iară în conceptul de libertate constituțională în stat, să cuprindă dreptul de vot electoral pe seama tuturor cetățenilor țării, cari cu sângele și cu avuțul lor contribuie la susținerea statului, e țării.

Iată cum să ivește ideea sufragiului universal, din conceptul genuin al libertăților publice constituționale.

Reprezentanții programul nostru politic din parlament, au dezvoltat o activitate sistematică, ca să aprindă lumina deșteptării în toate inimile cetățenilor, ținând adunări electorale, în toate părțile locului de români, în cari, mai ales deputații, au făcut un adevărat apostolat, propovăduind și cerind respectarea libertăților constituționale, la alegerile dietale, și poftind, pretinzând cu toată țaria sufragiul universal egal, secret și pe comune, ca din aceasta instituțiune de drept public să iasă un parlament, care să fie expresiunea fidelă și nefalsificată a voinței politice a cetățenilor. Numai un astfel de parlament poate să reprezinte țara, și poate să lucreze cu devotament, pentru binele obștesc al cetățenilor statului.

Din toate adunările aceste electorale, s'au trimis la cabinetul Marelui Săle în Viena telegrame de protestare, în contra abuzurilor electorale, și de rugare omagială, ca să se îndure a dispune, ca să se pună în lucrare, cât de grabnic, legea cu sufragiul universal.

Comisiunea, ce veți binevol a alege pentru cenzurarea acestui raport, se va pronunța despre activitatea noastră în parlament și afară de parlament, în chestia votului obștesc precum și despre direcțiunea lucrării în viitor, până când se va realiza ideea despre sufragiul universal, secret, egal și pe comune.

Guvernul coaliției văzând, că planurile sale destructive, în chestia militară, și în chestiile mari economice de natură comună cu Austria, nu le poate realiza, în modul cum a vestit înainte de alegeri și precum a alarmat toată țara, pentru distragerea opiniunii publice, și pentru justificarea lor înaintea șovinismului deșteptat de dânsii, dar mai ales de contele Apponyi, până la paroxism, vine acest conte, ca ministru al cultelor și al instrucțiunii publice, și prin niște alcătuiri de lege și de ordinațiuni ministeriale, atacă, ca prin atentat, însăși temelia și viața bisericii și a școlii românești.

Biserica o degradă la rolul rușinos de unealtă politică, cu sancțiunea, de a lua pâinea de toate zilele, din gura clerului credincios, iar școala vrea să o prefacă de o unealtă simplă de maghiarizare, și îndemnându-o într-o direcție diametral opusă principiilor de creștere și de educațiune, împiedică înaintarea fiilor poporului nostru în cultura generală, în câștigarea cunoștințelor necesare pentru progresul cultural al unui popor.

Toată lumea cultă, cu noi dimpreună s'a zguduit de indignațiune, la auzul acestor uneltiri nevrednice. Comitetul central electoral, în înțelegere cu deputații noștri naționali și-a plinit datoria, în cauza mare a apărării bisericii și școlii naționale, în dieta țării, în întruniri, în adunări populare, protestând în contra încercărilor ministrului Apponyi.

Fată de aceasta provocare temerară a numitului ministru, am văzut ridicându-se în unanimitate vrednică și impunătoare, pe capii bisericilor noastre naționale.

Reprezentațiunile, pe cari le au înaintat în cauza aceasta la Înaltul Tron, sânt dovezi istorice, și rămân ca monumente neperitoare, atât despre înalta înțelegere a Arhieriei preasfințite, cât și despre bărbăteasca lor rezoluție, de a apăra drepturile bisericilor noastre naționale.

E de însemnat, că aceste reprezentațiuni nici până astăzi n'au primit un răspuns în merit, ci în mod volnic s'a trecut peste argumentele nerăsturnate, ce se conțin în ele.

Sublimă și liniștitoare privești a fost, să vindem pe capii venerabili ai bisericilor noastre în unire de-avârsită de simțăminte și de vederi, cu toată obștea credincioșilor, întru apărarea așezămintelor noastre bisericesti-naționale.

Năzuința tuturor fiilor buni ai bisericii și poporului nostru trebuie să fie, că aceasta unire și armonică conlucrare să se afirme și în viitor, între toate împrejurările vieții noastre publice!

În decursul acestui ciclu parlamentar, poporul român a avut să îndure pierderi grele și dure-roase.

Moartea nemiloasă a răpit pe mulți mulți fii iluștri și iubiți ai poporului românesc.

Așa în 1907 a reposat Vichentie cândva Babeș, fost președinte al comitetului central electoral, care ca deputat, publicist și academician și-a câștigat merite însemnate pentru cauza noastră națională.

I-a urmat iluștrul fiu al Bănătuului Dr. Alexandru Mocioni de Foen, lăsând regrete unanime în inimile tuturor românilor, fiindcă toți au simțit pierderea ireparabilă a bărbatului savant, a politicianului de convingeri trii, a naționalistului hotărât, și a mecenatului tuturor întreprinderilor noastre culturale.

Tâmpea falnică s'a îmbrăcat și ea în jale, și cu dânsa noi toți, deplângând pe neînfrântul luptător, Dr. Aurel Murășanu, cel ce cu peana și cu vorba, în toată viața sa, ca o strajă neadormită a priveghiat la postul său.

A venit apoi vestea tristă din Lugoj, unde și-a închis ochii spre veșnica odihnă neuitatului nostru Coriolan Brediceanu. Nemângăiași am deplânge moartea lui, dacă trupina lovită de săcurea morții, n'ar fi lăsat odrasle pline de speranțe bune.

Abia ne-am recules din suferințele pentru aceasta pierdere, iată că vine ca fulgerul din senin, vestea, că eruditul și entuziastul nostru bărbat, Dr. Augustin Bunea a răposat, care însă prin lucrările sale și prin pilda vieții, ca un caracter antic, nemuritor nume și a lăsat.

Și valurile Someșului ne-a adus jale, prin moartea iubitului fiu al districtului, Gherasim Domide, care ca membru în comitet și fiu credincios întru toate, a fost iubit de toți.

Vrednic lucru este, să ne aducem aminte cu pietate și recunoștință, de fii iluștri ai neamului

și arătând venerațiunea noastră față de ei, prin sculare, să zicem:

»D-zeu să-l lerte!«

În viața și dezvoltarea activității politice, mai ales în vederea alegerilor de competențe îl ocupă chestia organiza-

Noi, ca amicii libertăților constituționale, alege din nou comitet central electoral, să supravegheze și să conducă carea și campania electorală.

E lucru firesc, onorată conferință, și esența ființei noastre politice este pe lângă care ne grupăm, și realizarea program formează țanța, scopul activității noastre și afară de parlament.

Onorată conferință electorală! Progresul nostru național, s'a dovedit a fi o temă, nică pentru luptele noastre politice, cer. pretențiunilor, a postalatelor politice, și formula un neam, între date împrejurărilor politice.

Nimeni nu poate afirma, că programul nostru sânt sau trebuie să fie intangibile, și staționare.

Nu! din contra, să modificăm și să adăugăm, după cum cer vremile, în interesul poporului.

Nu are însă nimenea dreptul, de a în mod arbitrar sau unilateral de progredificarea, schimbarea sau complectarea sto lui trebuie să fie rezultatul unor studii și unor discuțiuni obiective, și trebuie să se prin fo ul competent, care nu poate fi al conferința generală electorală, în care, festă viața politică a poporului românesc.

Comisiunea, pe care o esmitem și dă-veni cu propunerea sa în această chestie, și în formă de proiect de rezoluțiune, rata conferința va aduce hotărârea, ce să de cuvânt.

Aceasta hotărâre a conferinței generale are să fie temelia și punctul de mârșă activitatea noastră politică, și respectul programului, împreună cu năzuința spre a lui, formează acea forță ce să numește tate națională.

Veți afla deci a fi un lucru just și dorit, ca să stăruim din toate puterile, cu solidaritate națională să se cultiveze din tuturor aderenților sinceri ai programului, nu putem încheia în mod mai vrednic, dare de seamă, decât cu aclamarea: soa naționale!

Venim acum cu rugarea, ca onor. generală electorală să binevoiască:

1. a alege o comisie de 40 pentru exam. acestui raport;

2. să binevoiască a aduce concluzi, constatarea situației politice, și cari să de directivă în campania electorală, ce înainte, precum și pentru activitatea politică ciclul parlamentar, ce s'a deschide.

După aceste avem onoarea a depune tu nostru în mâna conferinței generale rale cu rugarea să binevoiască a alege u comitet central electoral, pentru conducerea departe a afacerilor.

Să trăiți la mulți ani!

Comisia de

Discursul d-lui Lucaci a fost subțil, ca și celelalte discursuri, de aplauze lungate.

D. Dr. Aurel Vlad prezintă o listă de membri cari să fie aleși în comisia de propusă de d. Vasile Lucaci. Lista e bată.

Îți cade părul??? N'ai decât să folosești spiritul pentru păr, „Petrol“ a lui Kulka care e cel mai sigur mijloc în contra căderii părului și a mătrefei. — După o folosință de 2—3 zile vom obține rezultate sigure. Prețul unei sticle cu o explicație în limba română 2 cor.

Pistruii, petele galbene, sgrăbunțele și ori-ce necurățanțe a feței se curăță și curățește mai bine **Crema de lapte de crin** a lui Kulka. Prețul tegle 1 cor. Săpun de crin 1 cor. Pudră de crin în toate colorile 120. Preparate cosmetice de prima calitate. Expediare zilnic cu poșta. — Se pot căpăta farmacia la „Vulturul negru“ a lui Kulka Emil din Timișoara-Cetate Nr. tele

Aprilie n. 1910

reședintele, mulțumind celor de față pentru demnitatea și atențiunea cu care au ținut discuțiile, a suspendat ședința până la rele 4 d. a.

omisia de 40 s'au întrunit numai după suspendarea ședinței, alegând președinte pe d. Dr. Liviu Leményi, iar raportor pe d. Dr. Iuliu Maniu.

Conferința de după amiază.

Conferința de după amiază s'a deschis la ora 4. Era arhiplină. Galerile tixite de dame. Pe masa presidială deputații, delegații și ziaristii. În fața mesei, Gheorghe Pop de Băsești, președinte, la stânga lui primarul Dörr, secretar general Vasile Lucaciu, și notarii Valer Brașu și Dr. Borcia.

Președintele: deschide ședința. Acordă cuvântul de onoare...

G. Tripou: Dela decretarea activității parlamentare încoace, dv. toți urmăriți toți pașii, luptele deputaților din Cameră. Ei au fost o veșnic scoasă a intereselor noastre naționale. (Aplauze furtunoase). Ei au fost apostolii lumii, cari au cutrierat cercurile ca să umineze, să verse putere și viață în sufletele noastre și din inimile sănătoase și verzi ale popului nostru să scoată totodată putere pentru țara lor. Și d-voastră știți cum s'au prezentat în sfatul țării. Nu se poate ca noi să nu ne aducem în aminte de jertfa, de munca celor cinci ani de luptă și sacrificiu (Aplauze însuflețite). Raportorul citește apoi punctul al 8-lea din rezoluțiunea pe care o publicăm la altă parte a ziarelor noastre.

Expozeul dlui Maniu.

Apoi cuvântul d. Iuliu Maniu, referentul comisiei de 40, care face un splendid expozeu a situației noastre politice. Apariția d-sale este saturată cu ovații cari durează minute întregi.

Dăm câteva crâmpene prinse în grabă din discursul frumos care a captivat inimile.

Adânc mișcat de marea această adunări — d. Maniu — și mai ales de impunătoarea solidaritate a poporului ce se manifestă în această adunare dați-mi voie să dau mai întâi expreselor mai calde sentimente de mulțumită ce mă stăpânesc în aceste momente pentru încrederea și dragostea ce ne arătați.

Comisia de 40, onorată conferință, care mi-a dat însărcinarea onorifică de raportor al ei, a luat în considerare în lucrările sale exigențele mari ale neamului nostru și situația gravă politică în care ne aflăm. Chibzuind ea a aflat, că cea mai mare cerință a neamului nostru este libertatea națională. (Aplauze).

Sântem convinși că nu poate exista libertate națională dacă nu există libertate națională. (Așa!) Înaintea noastră de fericită memorie ni-au dat pildă, cum avem să luptăm pentru libertatea națională. Aceasta libertate înseamnă, libera dezvoltare a limbii noastre și îngrijirea a tuturor avurilor noastre sufletești și trupesti. (Aplauze!)

Răsfoind în trecutul conferințelor noastre naționale am găsit în raportul către conferința națională de acum cinci ani caracterizându-se situația politică de atunci în următoarele cuvinte (citează).

Ceeace s'a constatat atunci trebuie cu durere să constatăm că e și azi așa. Contribuim cu tot ce putem la stat, dar în schimb statul nu ne dă nimic. (Așa!) (Aplauze). A fost o veșnică prăpădăre a neamului românesc, ca să ni se dea libertate nu individuală numai, ci libertate națională, ca noi să nu fim numai cârmuiți, ci însuși

să fim părtași la cârmuirea țării. (Ovații) Sântem și azi pe calea tradițiunii trasă de înaintașii noștri. (Așa!) pretindem și azi sus și tare, ca înainte de 60 de ani împlinirea acelor dorinți. Comisiunea dv. a fost conștientă că în aceste momente reprezentă neamul românesc întreg și cele ce va spune trebuie să fie în consonanță cu tradiția trecutului și nădejile viitorului. (Aplauze îndelungate). Acea tradiție, care a împreunat trecutul nostru cu viitorul frumos pe care ni l închipuim. (Aplauze entuziaste). Noi nu ni-am putea nici închipui frumusețile mării noastre viitoare, dacă s'ar sfărma cătușele în care sântem ferecați și ni s'ar împărți și drepturile în aceeași măsură în cari ni-se impun datorințele. Având în vedere exigențele mari ale neamului românesc, comisiunea a cumpănit cum s'ar putea mai bine duce lupta ca și între împrejurările actuale, să se poată întrupa, dacă nu azi cel puțin mâine aspirațiile noastre naționale. (Aplauze entuziaste).

Înaintașii noștri au hotărât activitatea politică pe toate terenurile, înafară de terenul luptelor parlamentare. Ei au hotărât abstenența pasivă față de parlament, pentru că au văzut că împrejurările nefaste de atunci făceau imposibilă o reprezentare demnă a neamului nostru în sfatul țării. Înainte cu 5 ani, însă, cumpănind iarăși lucrurile s'a hotărât să se reia din nou activitatea politică și pe terenul luptelor parlamentare. Conferința aceea a fost memorabilă. Cunoaștem rezultatele acestei activități parlamentare. Și eu cred că cu inima liniștită putem privi la acea luptă pe terenul activității parlamentare (Aplauze prelungite). Am dat dovadă că nici cele mai grele terorizări, nici cele mai mari amenințări și brutalizări n'au fost în stare să ne abată din calea care duce la întărirea neamului românesc și la fericirea patriei. (Aplauze vijelioase). Această luptă a pretins multe jertfe, sânt convins însă că fiecare li-a adus cu toată inima. (Ovații nesfârșite).

Citește apoi proiectul de rezoluție pe care-l publicăm la locul de frunte al ziarului, și care este primit cu mare însuflețire.

Discursul dlui Dr. N. Comșa.

Cere cuvânt d. Dr. N. Comșa, fostul deputat al Cristianului și unul dintre conducătorii mișcării naționale în Săliște și rostește următoarele:

Onorată conferință, cinstiți reprezentanți electorali, iubit popor!

Nu este cinste mai mare decât aceea, de a putea vorbi în numele neamului. Dați mi voie, de a îndeplini în numele d-voastră o datorie sfântă, pe care o avem față de acei filii ai neamului nostru, cari și au jertfit întreaga lor viață, pentru a ne face părtași, pe noi și pe copiii noștri, de o soartă mai bună. (Dumnezeu să-l fie!)

Ca adevărați reprezentanți ai poporului, chemați sântem, de a aduce mulțumirile noastre aceluia bărbat, care ca un stejar puternic a stat neclintit la locul său, lăsând să treacă pe deasupra capului toate atacurile dușmanului!

(Strigăte: Trăiască veneratul nostru președinte Gheorghe Pop de Băsești!)

Ilustre domnule președinte! Poporul nostru întreg își aduce prin glasul meu prinusul său de recunoștință și de mulțumire pentru luptele îndârjite, ce le-ai purtat, pentru drepturile neamului nostru.

Singura mângâiere ce o poți avea acum la bătrânețe este, să-ți vezi visul cu ochii, să se realizeze aspirațiile atât de demne și de drepte, ale neamului nostru, pentru care te-ai trudit atât de mult în viață. (Să trăiască!)

În același timp mă simt îndemnat, să aducem călduroase mulțumiri poporului nostru... (Strigăte: Trăiască poporul românesc! și aplauze nesfârșite...) pentru frumoasa sa ținută și bunele sale îndemnuri.

Fraților! Când vă mulțumesc pentru îndeplinirea datorințelor voastre, fac apel la sufletul vostru și vă zic, că dacă ajungeți acasă să spuneți

și la ceice vă așteaptă, că, iar a venit vremea ca să strigăm cu toți:

»Hai să dăm mână cu mână, Cei cu inima română!«.

În curând ne așteaptă pe toți lupte nouă în cari trebuie să ne aruncăm cu toată tăria sufletului nostru.

Și de veți găsi în mijlocul vostru oameni prăpădiți, strigați-le în urechi să auză, blestămul poetului:

»Cine-a îndrăgit străinii, Măncă-i-ar inima câinii!«.

(D. Dr. Comșa a fost aplaudat cu multă însuflețire pentru adânc simțirile sale cuvinte Veneratul președinte, d. Gheorghe Pop de Băsești l-a îmbrățișat și l-a sărutat).

Închiderea conferinței.

Veneratul președinte al partidului național emoționat până la lacrimi, mulțamește d. lui Comșa în cuvinte deosebit de îndușeătoare, pentru laudele ce i-le-a adus.

»Am fost liniștit în inima mea — spune neobositul nostru șef — că bine fac, ceea ce fac. Am fost călăuzit tot de îndemnuri bune și dacă mi-ar fi dat să încep viața încă-odată tot așa aș face!

E o fală pentru noi, că sântem un popor atât de disciplinat și ne știm conduce atât de bine. Orice străin, care ar lua parte la consfăturile noastre ar rămânea încântat de modul, cum ne știm conduce gospodăria noastră oricât de săracă ar fi.

Să păstrăm nelintinată cinstea ce ni-se cuvine și să căutăm a ne îndeplini cu sfințenie datorințele.

În curând va trebui să ne facem din nou drum la urnă. Să ne luptăm din răzputeri pentru a fi-nea potecă deschisă pentru toți alegătorii noștri, cari sânt datori să vină și să-și depună acolo dovada simțirilor lor.

Vă mulțumesc din inimă tuturor aceluia, cari sântei încălzii de dorul, ce mă muncește și pe mine, de-a hărăzi neamului nostru trudit o soartă mai deosebită. (Torente de aplauze au subliniat cuvântarea udată cu lacrimi al veneratului președinte al partidului național).

Marea adunare a neamului își la decl sfârșitul și cele 6-7 mii de oameni să ducă care încatru, ducând în sufletul lor amintirea unei marșave zile de sărbătoare națională.

Respectarea dreptului de liberă întrunire. Corespondența »K. E.« anunță Ministrul de interne primește zilnic plângeri, că în unele ținuturi pretorii și prefectii de poliție nu încuviințează adunările publice ale muncitorilor. În urma multelor plângeri de felul acesta, ministrul de interne va lansa în curând o ordonanță cerind organelor oficiale respectarea dreptului de întrunire. Ministrul prin ordonanța sa voiește să pună capăt multelor abuzuri ce le săvârșesc unele autorități pe socoteala dreptului de întrunire.

Numita corespondență deține informațiile acestea din »sorginte demnă de încredere«. Dacă ele vor fi confirmate de un nou gest liberal din partea guvernului, s'ar face măcar un început de remediare a stărilor de stăpânire volnică, create de regimurile de până acuma.

Bucovinenii și darul dlui Stroescu. Organul de luptă a fraților noștri din Bucovina, *Patria*, scrie următoarele rânduri dulcose cu privilegiul generoaselor fapte a marelui român basarabean, d. *Vasile Stroescu*:

Un dar de 100.000 de coroane pentru scopuri culturale — e la noi rominii un rar eveniment cultural de cea mai mare însemnătate. Se înțelege însă că nu noi bucovinenii sântem fericii părtași ai acestei marini-

moase donațiuni. La noi abia se poate susține un ziar de tot mic, care și el din cauza indiferenței publicului e oricând gata să apuie, necum să ne gândim la fonduri culturale de sute de mii venite dela români marinișoși de ai noștri.

Ci de această fericire sînt părtași numai românii din alte părți, în cazul de față rominii din Ungaria.

Generosul donator e dl Vasile de Stroescu din Basarabia, care petrecind în Davosul Svițerei, a primit dela arhidieceza gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș un apel, prin care este rugat, să contribuie la înființarea fondului cultural al acestei dieceze. Dl V. Stroescu deși nu e de confesiune gr.-cat a subscris ca răspuns la acest apel suma de 100.000 coroane pentru creierea fondului numit, zicînd între altele, că în chestii cultural-naționale diferențele confesionale nu sînt în măsură să desbina pe românii din Ungaria. Sentimentul național puternic și demnitatea clerului ambelor confesiuni sînt motivele, în baza cărora s'a ridicat această falnică unitate național-culturală a rominilor din Ungaria.

O sută de mii coroane — donațiune pentru scopuri culturale românești! — e o știre pe care noi abia am putut-o crede. Se oglindește în acest dar fabulos alesul suflet al unui mare român și distins filantrop. În fine zările din Ungaria, veșnic pline de pesimism ca și ale noastre, înregistrează cu o vădită bucurie acest eveniment cultural de cel mai curat optimism.

Iar la noi? — Tragedia se continuă neîntreruptă... doar că peste aspirațiunile, peste nădejdele de mai bine, peste energia și puterea de odinioară se așterne încet-un somn de letargie. Unde e cel chemat să ne sguđuie din acest somn?

Situația în Austria rămâne tot critică. Uniunea slavă persistă în opoziția ei contra guvernului. Scopul ce urmărește e de a obține în baza principiului parității un număr egal de portofolii ministeriale ca și germanii. D. Bienerth e hotărît să provoace o hotărîre pentru sau în contra guvernului. La redeschiderea camerei el va pune la ordinea zilei proiectul unui nou împrumut. Dacă parlamentul îl refuză, se va dovedi că guvernul are o majoritate și probabil se va retrage.

Scrieri din București.

»Deșteptări-rea, Evreii! — Agitațiile studențești și propaganda catolică. — Industrie ovrelască. — Escursiune. — Intrunire.

București, 25 Martie.

Proiectul de lege pentru încurajarea industriei naționale, proiect, care dacă fi votat, va deschide drumuri noi pentru tinerimea românească obișnuită cu funcționarismul, formează și acum obiectul de discuție al presei evreiești din România. De altfel lucrul este foarte firesc. Astăzi cele mai rentabile ramuri de industrie sînt în mâinile evreilor, cari, cartelați între dînșii, exploatează fără de nici un scumpul publicul. E dureros și rușinos lucru în acelaș timp, că trecînd, de pildă, pe Calea Victoriei, nu vezi o firmă de industriaș român. Această stare de lucruri trebuie să înceteze odată.

Firește, cel cari s'au agitat, în primul rând, în contra naționalizării industriei au fost marii fabricanți, în marea lor majoritate străini. După aceștia vine întreaga șleahță a evreilor amenințați cu concurența românilor. Căci, spre norocul nostru, să nădăjduim că această concurență va veni în timpul cel mai scurt. E interesantă alarma zărelor evreiești. E caracteristică pentru felul cum acești oameni se agită în contra orl căror dispozițiuni luate în favorul poporului românesc. E o văicăreală, un strigăt și un ghivalt în această presă, de te face să zimbești. După legile de până acuma, se cerea ca numai o treime din personalul angajat la diferitele fabrici să fie român. Noul proiect pretinde o clasare a personalului în cinci categorii și dispune ca șaptezeci-și-cinci de procente din fiecare categorie a personalului să fie români. Excepție se face numai cu personalul tehnic, care, întru cât nu s'ar găsi români cu pregătiri speciale, poate fi recrutat și din străini. Se știe ce plăși mari aveau funcționarii străini dela diferitele instituții industriale. Noul proiect prevede că pe viitor acești funcționari nu vor putea fi plătiți mai mult ca 25 la sută din suma întreagă a salariilor.

Măsurile prevăzute de acest proiect sînt cât se poate de legitime și cât se poate de bine venite

pentru încurajarea tinerilor ce vor să se dedice acivității industriale. Ei, dar acum, în locul lui Ișig va veni probabil Popescu, în locul lui Șloim un alt român și în Izrael va fi mare pierdere și mare jelanie. Iată deci motivele, cari îndeamnă pe zăriștii evrei să se agite în contra naționalizării industriei. După acești domni tot ce se face în interesul românilor constituie un atentat la libertatea lor. Iată ce scrie »Cronica Izraelită« :

»Dispozițiunile acestea draconice nu sînt numai un atentat revoltător la libertatea industriei și comerțului, ci și o sfidare pe care guvernul o aruncă evreilor din țară.

Oamenii noștri politici văd că tot ce se întreprinde de zecimi de ani împotriva noastră nu înlimpină nici o protestare, nici o revoltă, nici o rezistență. De ce dar nu ar continua să ne lovească, să ne la pânea din gură, să ne exterimine cu desăvârșire?»

După această premisă, urmează un apel disperat la evreimea din țară să se miște, să protesteze, și să se agite. Apelul ar putea aține în altă țară după sine intervenția justiției. Dar în România presa este liberă. Cu toată agitația lor proiectul va fi primit de corpurile legiuitoare. Micul industriaș îl sprijinesc și opinia publică românească.

În viața socială a Românelor studențimea ar avea un frumos rol de îndeplinit: Deșteptarea sentimentului de mândrie și demnitate națională în masele mari ale poporului. Un treisprezece Martie va rămânea totdeauna o amintire frumoasă despre felul cum tinerimea trebuie să previe orice atentat adus limbii și legii noastre. Un rol social frumos îl au, cu deosebire acolo unde streinii au început să cutopească totul, căutînd a propaga boicotarea acestora. Și acest rol și-l îndeplinesc în chip onorabil studenții dela Universitatea din Iași.

În București studențimea încă se agită. Agitațiunile acestea au un motiv mult mai neînsemnat. Legea învățămîntului universitar, care dacă îngreuiază întru câțva programul de studii, o face aceasta tot în interesul instrucției. Dar așa e tinerimea. Se agită, se pasionează de anumite chestii și trece cu vederea lucruri cu mult mai importante. Iată de pildă acum au ieșit la iveală machinațiunile catolicilor în contra bisericii noastre strămoșești. Canonicele Baud a făcut declarațiuni senzaționale în ce privește rezultatele propagandei catolice, care, urmînd pilda vechilor lezuiți, n'a lăsat nefolosit nici un mijloc, ori cât de imoral. Și studenții trec nepăsători pe lângă aceste fapte, deși aici ar fi un frumos rol de îndeplinit. Se atentează la credința noastră strămoșească. Ni se batjocuresc șefii bisericii, chiar între preoții din țară catolicii au găsit uneltele. Și tinerimea, apărtoarea desinteresată a comorilor rămase din bătrîni nu se mișcă. Această chestie nici nu se discută. Deși ar trebui să ceară cu insistență să se ia măsuri în contra străinilor.

Dar așa-i tinerimea. Se pasionează de o chestie oarecare și, în idealismul și avîntul ei nu vede alte răni mult mai grozave, nu vede unde ar fi în adevăr nevoie de intervenția ei. Și ce frumoasă ar fi o intrunire de protestare în contra acelor, ca i, în numele culturai vin să vîneze suflete omenestii. Să sperăm că studenții din București vor înțelege aceasta.

O nouă industrie, a cărei specialitate o are, firește, tot evreii: Corupția de minore. Poliția din București a descoperit zilele acestea o întregă bandă de seducători de minore, bandă, în fruntea căreia steteau »industriașii Moritz Goldstein și Nathan Ferno«. Acești indivizi steteau în legătură cu agenții din străinătate, unde transportau pe nenorocitele lor victime, dându-le pradă desfrîului. Ambii șefi de bandă au fost arestați.

Acum poliția caută să afle pe complicii lor, cari de asemenea vor fi puși la răcoare. Totodată s'au luat măsuri severe pentru apărarea elevilor din diferite ateliere, de acest soi de jonsnicii speculanți.

După un ordin al poliției toți indivizii, cari vor fi prinși ținînd calea tinerelor lucrătoare, vor fi arestați. Măsura e cât se poate de bună. Numai astfel se va putea pune într-o oarecare mă-

sură stavilă acestor indivizi criminali, și data aceasta au trebuit să fie tot evrei.

Dupăcum se știe o deputațiune a rușii, supt conducerea generalului Kauler, astă-toamnă prin România, vizitînd mai curi istorice.

Primirea, care s'a făcut ofițerilor ruși ocazie a fost cât se poate de cordială. Ca această primire, ofițerii ruși au invitat românii la Petersburg. Invitarea a fost Telegramele din Petersburg anunță că fac pregătiri pentru o primire cât mai port colegilor lor români. Deputația români pleca la Petersburg în Mai. Vor lua această excursie mai mulți ofițeri, cari în războiul dela 1877—78.

Astăzi a avut loc la »Dacia« o intr publică, ținută de partidele conservatoare, contra proiectului de lege universitar ret. Seria cuvîntărilor a fost deschisă de Titu Maiorescu. Au luat cuvîntul d-nii C. Dissescu și alți oratori, cari au prin proiectul dlui Haret tînde la nomiei universităților, autonomie, care strătă și care ar fi jertfele ce s'ar pret cazul când se va vota această lege, on declarat că vor declara greva universitară

Audiența lui Lukács

— Situația politică. —

Arad, 8 Ap.

Ministrul de finanțe Lukács a mit astăzi în audiență de cătră M. pentru a raporta asupra stării finanțării, precum și asupra modalității noul guvern va crede să poată cheltuielile pentru armata comună noi investiții militare.

Deodată cu ministrul de finanțe în Viena și ministrul apărării țării, Hazai.

În politică momente noi nu Pretutindeni se discută chestia ce ar exista între membrii guvernului, privește chestia reformei electorale.

Știrile noastre telefonice de azi mătoarele:

Declarațiile contelui Kh

Guvernul nu răzbește să desmintă svonuri ce se răspîndesc zi de zi zărele opoziționiste despre divergențe grave ce-ar exista în sânul cabinetului. Desele comunicate semioficioase efect asupra opiniei publice, știe că, dată fiind eterogenitatea în sânul cabinetului, divergențele mod firesc, deși nu într'o formă și germeii disoluției și ai eșecului desvolta în mod fatal, de cumva ministru nu va ști să îndepărteze din urmă factorii cari îi alimentează cumva nu va izbuti să paralizaze activitatea destructivă a ministrului nymi și contelui Tisza. Deocamdată te Khuen își dă toate silințele șeze cabinetul său ca să pănit de vîrșită armonie de vederi și tendințe a declarat el ieri corespondentului rului vienez »Neue Freie Presse«.

— Svonul că în sânul cabinetului divergenți, e stîrmit în mod mesteșugit, că ele sînt răspîndite și fabricate cu o anumită. Evident, că răspînditorii vor să zizanie între membrii comitetului. Ade

Însă că în sânul cabinetului nu există divergență asupra niciunei din problemele actuale. Guvernul de prezent e ocupat cu pregătirea alegerilor și cu afaceri administrative. Aceste îi absorb tot timpul și nu e frământat încă de grija, că oare va fi atitudinea singuraticilor lui membri, în depărtatul viitor, față cu una ori alta din problemele politice ce ne vor preocupa. E ridicol și faptul că plecarea miniștrilor Lukács și Hazai la Viena, e comentată, ca fiind în legătură cu importante chestiuni politice. În viața de stat se ivesc multe chestiuni, cari necondiționat trebuiesc desbătute împreună cu miniștri de specialitate ai Austriei. Nu se pot rezolvi toate afacerile în scris, și nici n'ar fi bine să se rezolve așa. Când vine pe mine, eu în viitorul cel mai apropiat n'am de gând să merg la Viena, oricât mă tot trimit acolo ziarele, de vre-o săptămână deocoace.

Intrebat ce părere are despre declarațiile divergente ale miniștrilor Székely și Hieronymi, contele Khuen a răspuns:

— Pe nedrept s'a afirmat despre aceste declarații c'ar fi într'o contradicție enormă. În cele din urmă, un ministru nu e tocmai papagal care să aibă vederi individuale și să imite numai în mod slugarnic păreriile altora. Momentul de importanță și totodată hotărâtor e, că singuraticii membri ai cabinetului, în privința punctelor de vedere generale, precum și a chestiunilor actuale în prezent, au absolut una și aceeași părere. Despre singuraticile chestiuni, vom vorbi, numai când ele vor fi de actualitate.

Audiența ministrului Lukács.

Viena, 8 April. (Dela corespondentul nostru). Ministrul de finanțe Lukács a fost trimis azi la orele 10 în audiență specială și împăratul. Ministrul i-a făcut monarhului raport asupra mai multor chestiuni de resort, între cari și chestiunea unui noumprumut de stat. Fără îndoială, că în de cursul audienței se vor fi desbătut și chestiuni politice de actualitate, despre cari însă, bineînțeles, comunicatele oficiale păreau ca întotdeauna rezerva de rigoare.

Declarațiile ministrului Lukács.

Viena, 8 April. (Dela corespondentul nostru). Corespondentul ziarului *Neue Freie Presse* a chemat azi pe ministrul Lukács asupra stărilor politice din Ungaria. Ministrul a făcut următoarele declarații:

— Pentru mine noul reviriment, în politica ungarească n'aduce nici o surpriză. Eu consider că este reviriment o necesitate rezultată în mod logic. Sfârșitul luptelor electorale azi încă nu se poate vedea. Nimeni nu poate prevedea încă rezultatul alegerilor. Că guvernul va obține majoritatea, e cert; cât de mare va fi însă majoritatea asta, și cum se va înfățișa noua cameră, nu se poate ști de pe acum. Să îndăjduim că politica posibilităților practice va vinde. În fața înpătimatului interes al obștelor în campania electorală, toate celelalte evenimente cad pe planul al doilea. Și de altă parte, lucrurile cari sânt în legătură cu mișcarea electorală sânt agitate mereu și li se dau o importanță exagerată. Așa, de pildă, acum vreau să facă capital din împrejurarea că singuraticii membri ai cabinetului au făcut declarații divergente asupra unor chestiuni de amănunt.

Contele Khuen a făcut în privința acesteia declarații categorice, chiar în ziarul acesta și într'o

formă competentă. A constatat că în sânul cabinetului nu există divergențe de vederi asupra nici unei chestiuni de importanță actuală. Din parte-mi mai adaug spre lămurire numai că guvernul încă n'a dat o formă definitivă în programul său multor chestiuni de amănunt și că numai ca provenite din împrejurarea asta trebuiesc înțelese micile divergențe în declarațiile miniștrilor. Din punct de vedere politic divergențele acestea sânt absolut fără de importanță. S'au făcut încercări pentru a atribui și veniri mele la Viena o importanță politică. Călătoria mea la Viena e călătorie de resort. Trebuie să rezolv împreună cu cercurile de specialitate de aici, cu cari n'am avut până acuma ocazie să viu în atingere, o serie întreagă de afaceri de resort. Asupra amănuntelor acestor afaceri de resort nu pot să fac declarații, căci așa influența în mod defavorabil cursul desbaterilor și fiindcă, unele chestiuni cari încă n'au ajuns în stadiul desbaterilor definitive, li s'ar da o ponderanță și însemnătate exagerată.

Kristóffy la Arad.

Budapesta, 8 April (Dela corespondentul nostru). Kristóffy va sosi mâine seara la Arad, unde Duminecă se va ține o mare adunare publică pentru votul universal, egal și secret. În această adunare, acest mare aderent al votului universal, va polemiza cu toți dușmanii votului universal și în special cu contele Tisza. Se spune că nu voiește să părăsească atitudinea sa pasivă, dar nu va renunța totuși la continuarea luptei pentru votul universal.

Di Justh la Timișoara.

Timișoara, 8 Aprilie. Ieri di Justh a sosit la Timișoara. La gară a fost așteptat de kossuthiștii în frunte cu Fülepp Béla, caraghiosul șef al kossuthiștilor locali. La redută s'a dat un banchet cu 500 de tacămuri în cinstea dlui Justh. A vorbit fostul deputat Hajdu. Di Justh a spus în cuvântarea ce a rostit, că dacă »puterea«, adică coroana nu va da mai o concesune pentru neatârarea economică a țării, partidul său va desfășura o mare rezistență. Nu va admite prelungirea concesiunii pentru banca austro-ungară. Niciodată nu va înceta lupta pentru dreptele dorinți ale țării.

În numele sărbilor radicali Justh a fost salutat de Dr. Svetozar Dimitrievici.

Adunare populară în Socodor.

Duminecă, 10 Aprilie n., la orele 2 d. a., va avea loc în Socodor, cercul electoral Chișineu, o mare adunare populară, convocată de alegătorii români pentru a asculta discursul de program al candidatului cercului, iubitul nostru poet, domnul Octavian Goga.

D. Octavian Goga va fi însoțit de numeroși fruntași ai cercului și ai Aradului, precum și de mai mulți foști deputați, în frunte cu distinsul luptător Dr. V. Lucaciu.

▼▼	ANUNȚURI!	▼▼
▼▼	se primesc cu prețuri moderate la administr. »Tribunei«.	▼▼

Campania electorală.

Adunarea alegătorilor români din Arad,

s'a amânat pe alt termen, deputații naționali fiind chemați la o consfătuire la Budapesta.

Partidul guvernamental în Făgăraș.

Din Făgăraș ni-se scrie, că matadorii jidano-maghiari dela comitat, în frunte cu prefectul Széll József s'au făcut luntre și punte să poată înigheba în Făgăraș un așa numit »Munkapárt« (mâncă-part cum îi zic românii), — ca apoi, acest »mâncă part« făgărășenesc, să candideze și să aleagă ca deputat, pentru cercul Făgărașului în locul lui Mikszáth, pe tatăl prefectului județului Făgăraș, adevărat pe Széll Ignác.

La porunca celui de sus, primarul Făgărașului a convocat pe cetățenii făgărășeni în cinci rânduri la consfătuire, ca să întemeieze clubul. Dar de cinci ori fără rezultat, căci ungurii adevărați din Făgăraș, rămân mai bucuroși și pe mai departe »kossuthiști« de ori și ce nuanță. Văzând că nu pot constitui în mod oficial clubul a recurs la ultima mângâiere: să candideze pe Széll Ignác. Și iarăși curgeau convocările, dar și aceste fără rezultat. Ba, ce e mai mult, lista de candidare, o îmbiau și impuneau spre subscriere, chiar partidelor ce erau uitate anume la primărie pentru daraveri private. Și abia au putut acapara câțiva cetățeni, cari au subscris candidarea, dar toți au subscris intenționat atât de puțin și nelegibil încât nici arhanghelul nu le poate descifra numele, astfel, că la adevărat toți să poată tăgădui iscălitura — precum zic cei ce au văzut.

Dela munte.

Românii dezertori din Beiuș.

Valurile senzației politice dela noi s'au mai potolit cu dizolvarea dietei. Publicul mare nu se interesează mult de procesul primului ministru, dar se pasionează de amănuntele campaniei electorale. Noi românii privim satul și cu lacrimi de bucurie către Sibiu, unde fruntașii români, conducătorii firești ai poporului nostru aleg între cei mai buni ai noștri, ca să ne dea candidați pentru viitoarele alegeri.

Dispoziția nespuse de bună a alegătorilor din Beiuș a fost turburată însă pe un moment de o notă discordantă, de constituirea noului partid guvernamental, adică mai bine zis de înrolarea rușinoasă și de purtarea fără bun simț a multor români.

Adică să talmăcesc ce s'a întâmplat: Sute de români din cercul electoral Beiuș n'au așteptat judecata adunării dela Sibiu, ci s'au angajat po-trivnicilor noștri politici, au contribuit la formarea unui partid străin de noi, s'au angajat ca președinte, vice președinți, membri în comitetul executiv șcl. în partidul guvernamental. Au asistat la formarea acestui partid cam trei sute de români inteligenți și țărani, producând în inimile românilor adevărați o revoltă generală.

Vă voi arăta pe acești oameni divizați de noi, așa cum sânt, oameni de pleavă, orbii de minte, momii de apostolii mincinoși. Numai numele lor e încă românesc, însă ei n'au nimic comun cu neamul lor, cu obștea românească.

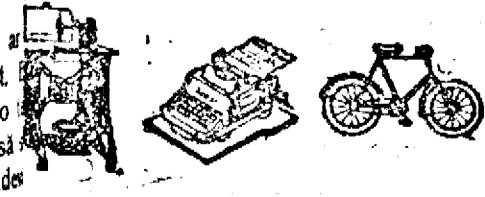
De președinte al partidului guvernamental s'a ales Ambrosiu Creț, avocatul diecesei orădane, sânt aleși doi români vice-președinți, iar în comitetul executiv o grămadă, corpul notarial, sbirii administrației s'au alăturat fără excepție: Moldovan, Gavra, Lungu, Maiorescu, Pop, Drăgan, Popovici, Sacota, Blaga, Bulzan, Blaj, Dragoș, Mair și alți o grămadă de subnotari. Au participat activ mulți preoți și învățători, dintre cari nu-l pot uita pe preotul Roman aducând 30 de oameni, Dărăban șcl. Din corpul profesoral a desertat disimulatorul Farkas, el ca preot român n'a șovăit a fi talmăciul și orator al adunării, provocând disprețul și celui mai molcom român, asemenea și telegrama de aderență a protopopului din Vaș-

Mașini de cusut, biciclete, motoare, mașini de scris, mașini agricole și gramofoaen, la

FALK IMRE se pot procura cu plătere în rate

▶▶▶ **Mare atelier mecanic de reparaturi.** ▶▶▶

Montare de sonerii electrice și reparare. Atelier de reparat mașini de scris și decusut, biciclete și motoară
Cu stimă: **Falk Imre, Koloza ár, str. Deák Ferencz nr. 30.**

cău A. Deseanu, a la Mangra vestitul vicar. Dar mai jalnic a fost convoiul lung al antistilor comunale și soții lor, aproape din toate comunele au participat juzii și vre-o zece oameni plătiți cu bani.

Intristător a fost să vezi în o tabără străină de dorințele neamului tău așa o lume românească, însă trebuie să vă însemnați, că se iartă azi în viața politică multe, se tolerează ori poate se trec cu vederea, nu toate însă se și dau uitării, căci adunându-se la un loc cei inimoși și cu capul deschis, bucuria puțină ce aveți acum și acest zel fals, aveți să ne răsplătiți cu învingerea noastră la alegerea viitoare, fiindcă l-ați candidat pe primpretorul Rednic, român de origine, cu predicate de nobil, dar care n'are atâta atragere către națiunea sa, ca măcar copiii dânsului să știe cel puțin limba lor națională, cum te va povătuși el și se va îngriji de conservarea noastră națională a tutorora !?

Față de procedura aceasta mai sânt motive puternice, cari pledează pentru organizarea rândurilor noastre luptătoare, toți cei aleși să conducă lupta în cercuri, deșteptând conștiința politică, în corpul electoral. Datoria poporului nostru va fi să și arete la orice ocazie alipirea sa către fruntași, căci dacă pe deoparte poporul se deprinde a cinsti cuvântul reprezentantului, cel din urmă va ști că munca lui nu e zadarnică.

Disciplina deci în toate !

Care alegător român nu se va simți fericit că poate ajuta cu votul la său alegerea lui Dr. Lucaci, răsplătind d'oparte durerile ce a suferit pentru neamul său, pe de alta parte dând prilej celui mai nebiruit luptător naționalist să și pună în cumpănă întreaga sa putere și tot curajul de a munci pentru înaintarea și bunăstarea neamului nostru.

Vorbitorii mai de seamă puținii mai avem ; când cuvântează Lucaci cucerește și zdrobește, glasul lui pătrunde în inimi și de adversari este temut, așa intrând în dietă cine nu înțelege, că lupta s'ar purta mai cu nădejde ?

Să luăm dar exemplul chiar dela potrivnicii noștri politici și să ne strângem rîndurile, să încălzim inimile, să luminăm mințile, ca în momentul când pășim la urnă să nu rămânem desamăgiți, deci să ne organizăm la vreme.

Cred că toți fruntașii și cărturarii poporului se vor achita pe deplin de datoria lor și așa prin organizarea tuturor elementelor românești, cu o muncă încordată a tuturor forțelor vom ajunge la limanul dorințelor noastre ca să sporim cu un ostaș demn numărul apărătorilor noștri.

Farmecul numelui lui Lucaci ajunge ca să ne trezească din amorțeală și să ne pună la lucru, terorizările, vexările și însinuările ce au început să nu ne altereze.

Intre alegătorii români domnește o liniște impunătoare, se arată semne bune, nădăjduim că alegătorii români vor asculta porunca comitetului național.

E. N.

D. Szatmári la Marghita.

Zilele trecute am publicat o scrisoare din cercul Marghitei în Bihor în care se spunea că la alegerile trecute, candidatul kossuthist d. Szatmári Mór a agitat prin cerc, vestind că el este recomandat alegătorilor de episcopul românesc.

Primim acum dela d. Szatmári o scrisoare prin care ne asigură că nu ar fi fost capabil de o astfel de apucătură. D. Szatmári face asigurarea că iubește poporul românesc și că a lucrat totdeauna pentru binele alegătorilor săi români, ajutându-i la toată nevoia. Înțelegem ca d. Szatmári să iubească poporul românesc al Marghitei, care doar l-a făcut deputat și înțelegem că l-a cultivat chiar interesele — personale și materiale.

Dacă însă el a ținut atâta la poporul românesc pentru ce nu a luptat în parlament pentru drepturile lui naționale, pentru ce nu a cerut pe seama lui administrație și învățatură românească și pentru ce nu a protestat împotriva măsurilor de asuprire și maghiarizare ale guvernului pe care l-a sprijinit ? Să o spunem : pentru că dânsul e străin și slujește interesele unui popor străin. Dânsul a »iubit« poporul tocmai fiindcă poporul

a fost destul de inconștient să aleagă un deputat ungar care lucrează pentru asuprirea lui. Înțelegem așa dragoste pentru un popor care se lasă maghiarizat.

Noi însă dorim mai bine ca astfel de oameni să ne — urască, căci ura lor ar fi o dovadă că ne-am trezit. Toți românii din Marghita vor fi datori a vota contra dlui Szatmári — tocmai fiindcă îi iubește.

Scrisoare din Viena.

Viața românească din Viena. — Concertul d-șoarei Topliceanu. — Limba franceză, limba de stat în România.

Viața românească din Viena se destăinuiește tot mai mult. Căci au vorbit nemții despre un Maloescu al românilor și au văzut că acest popor dintr'o țară, încunjurată în văl de basme, dintr'o țară, care și-o închipuiau cu un cer senin în vecl, ori ca un întunecat codru, unde nu mai răsare nici soare nici lună, au văzut, că acest popor e real, că și el își are oamenii lui, pe care și-i admiră și venerază.

Și l-a surprins, când au venit țărani, ce nu știu de politică nici convenție, cu suflet firesc și neatins, și când acești țărani l-au petrecut pe Dr. Lueger până la mormânt cu capetele descoperite, cu luminile aprinse. Și — iată, acum vine o româncă, ca să ne câștige și mai mult simpatii publicului german. Căci debutul d-șoarei Topliceanu a fost primit cum rar i-se poate întâmpa unui artist, chiar între ai săi, cu atâta căldură și atât entuziasm.

D-șoara Elena Topliceanu a debutat înaintea Vienezilor cu un succes foarte frumos. A executat bucățile de Bach-Busoni: Chaconne D-moll, Brahms: Rapsodie H-moll, Chopin: Schizzo H-moll, Tschaikowski: Concert B-moll, Liszt: Harmonies du soir. Au lac de Wallenstadt, Saint-Saens: Etude en forme de Valse. Aplauzele durau minute întregi. Mai ales la finea »Armoniei de seară« a lui Liszt publicul era atât de aprins, că a chemat-o de patru ori pe scenă. După fiecare bucată au curs buchete nenumărate — între aceste al »României June« și coloniei române din Viena, iar, când s'a sfârșit programul, n'au voit să se depărteze din sală. Toți au încunjurat-o pe scenă și au silit-o să mai cânte două bucăți.

Seara a ținut colonia română din loc o convenire socială în onoarea serbătoritel.

Cine-va — un om mare, care ori și cum a înțeles mai mult decât mulți — a căutat să ne convingă, că numai prin noi și cu puterile noastre vom putea ajunge încotro tindem. L-au aprobat unii, alții l-au contrazis. Eu ași fi pe partea celor din urmă ; căci de bună samă, când l-au contrazis pe dl Iorga, s'au gândit aceștia de limba noastră, românească. Adică : Dacă nu poate exista România fără limba franceză și dacă știința și cultura românească nu e înțeleasă în această limbă a sa, cum poți fi ceva »prin tine însuși« ? Citiți numai »buletinele« diferitelor societăți de știință românească »buletine« comerciale etc. etc.

Fără graiul său nu există un popor. De bună samă la aceasta s'au gândit acei, ce l-au contrazis pe domnul Iorga. Și — cu durere — au drept. 13 Martie, 13 Martie... N'ai fost o zi de ironie pentru viitor ? Cine îl serbează ?

N. I. R.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 8 Aprilie n.

— **Procese casate.** Intre procese de ministrul de justiție, d. Székely — anunță un ziar unguresc din Cluj 4 procese a'e dlui Octavian Goga. Goga fusese citat înaintea parchetei Cluj în calitate de editor-proprietar al revistei politice »Țara Noastră«, după dădătorul ei responsabil, regretatul Dr. Murise. Acelaș ziar ne spune că în d'ziul Goga mai rămân cu toate aceste 5 procese în curgere și că în cauza de 10.000 coroane, depusă la tribunalul din Cluj, cu prilejul revoltărilor de barbarie ce se săvârșise astă iarnă, triva d-sale, nu va fi liberată. Nu putem încă motivele pentru cari parcheta Cluj n'a executat ordonanța dată pentru toate procesele dlui Goga pare că parchetul din Cluj s'a făcut vat de răsvrătire volnică împotriva său superior. Prigonirea aziatică în d'ziul Goga n'a luat deci încă sfârșit nuanțăm acest fapt opiniei noastre ca o eclatantă dovadă despre efemețea măsurii luate de ministru.

»Telegraful Român« anunță două procese casate.

— **Vapor în flacări.** Din Londra telegrafiază că vaporul »Cairnrona« în drum spre Portland, ducând 900 graniți, mai mare parte ruși, monteni și români, s'a aprins ieri în canalul aproape de Beach Head. Un copil în flacări, mai mulți emigranți au fost răniți. În urma focului a explodat omorând 9 marinari. Două vapoare au venit într'ajutorul vaporului »Cairnrona« salvând pe toți emigranții. Pe vapor petrecut scene îngrozitoare. Toți cei pe vapor și-au pierdut cumpătul și au început o luptă crâncenă cine să ajungă pe vapoarele cari au venit într'ajutorul bații, fără considerare de femei și copii văliau în frunte. Marinarii numai cu mâinile au putut să-i împiedice să nu arunce meile în apă.

Focul se zice că s'a născut în masă de cărbuni. Emigranții au fost transportați la Dover.

— **Sfârșitul unei celebre frumuseți.** cum se anunță din New-York acolo a fost lele acestea, într'o mare mizerie și pe toți o femeie care acum 30 de ani era o frumoasă Americană. Luiza Montague își făcuse celebritatea ei unui impresar Adam Foster care îndată ce a cunoscut-o, a apreciat-o și mușete a tinerei fete pe atunci necunoscută. El a organizat un concurs de frumusețe feminine și protejata lui a câștigat premiul de 50.000 de franci. De-atunci renumele lui Montague a crescut mereu și averea de-a sa a crescut și ea. Ea a jucat și pe scena mai multor teatre americane și europene, dar banii îi erau lux desfrânat. Îmbătrânind, fu constrâns să răsească scena și sărăci până se stînsă mai neagră mizerie.

— **Vice primarul Vienei câștigă mânia din Brașov.** La adresa nr. 10 din Brașov, cari au exprimat condoleanțele lor consiliului comunal al Vienei în ocazia morții primarului Dr. Lueger, din partea viceprimarului Dr. Josef Mayer următoarea mulțămîntă :

Am onoarea a vă exprima în

isiliului comunal al Vienei cele mai căl-
oase mulțumiri pent-u exprimarea con-
tenței din prilejul grelei pierderi ce-a su-
t orașul Viena prin moartea mult vene-
ului nostru domn primar, Escelența Sa
Karl Lueger. Primiți expresiunea dis-
sei noastre stime. *Dr. Josef Neumayer*
p. vice-primar.

Situația critică în Albania. Situaținea de-
critică în Albania de sus și în special în distric-
Pristina. S'a început o largă operațiune militară
Șefki Pașa, succesorul lui Djavid Pașa.

cestricul arnăuților Basis, e cu totul răsvrătit, și o-
fermele și kulele pregătindu-se de apărare. O
s'a și angajat între Arnăuți și trupele cu arti-

batalioane au plecat din Salonic, Seres și Mona-
Se va proclama starea de asediu la Pristina unde
auții s'ar fi l.șeles a nu plăti birurile. Guvernul
hotărât a rupe orice rezistență cu o severitate ne-
cunoscută încă.

Șefki Pașa are depline puteri spre a proceda con-
Arnăuților cu măsurile cele mai violente.

Erupția Etnel. Din Catania se telegra-
cu data de ieri: In cursul nopței s'a obser-
o recrudescență a erupției vulvanice. In spe-
ritul de lavă ce se îndreaptă spre Cisterna
Inaintea acum cu 10 metri pe oră și
flă acum numai la 250 metri de strada Ni-
și Borello.

ava a distrus toate culturile din drumul său
alte riri de lavă încetează mai încet.

Condamnarea unui milionar pentru
Din New-York se anunță că milionarul
ie, exploatator de mine, a fost condamnat de
Lornal la 300.000 dolari amendă pentru furt.

Starea sănătății regelui Eduard. Cores-
tentul din Biarritz al ziarului »Daily News« scrie
ntenționele cu privire la starea sănătății regelui Edu-

ș dori să alarmez opinia publică, cu toate ace-
rebuie să protestez contra știrilor optimiste ale
Fostor și agenților engleze relativ la starea regelui.
um câteva săptămâni s'a anunțat în mod oficial
ni-oficial că regele a răcit în timpul călătoriei
Dare spre Biarritz. Nu știu intrucit a fost adevărată a-
»Căinștirea, drept este că regele a suferit de o influ-
destul de gravă, care l-a silit să stea mai mult
vape în casă. Regele nici până astăzi nu s'a restabilit
și ceplin. Dinsul a îmbrățișat mult și este foarte
au i în mișcările sale.

Tren atacat de tâlhari. Din Ploiești se
că Luni seara, pe la orele 9 și jumătate
indivizi su ata at un tren de marfă ce ve-
spre Ploiești, în dreptul fabricii de petrol
ra. Tâlharii s'au năpustit asupra vagoa-
aru și au încercat să spargă ușile. Personalul
ilul observând pe tâlhari a dat alarma, ast-
l tâhării au dispărut. Cazul s'a reclamat
1 mei, care a început cercetările. Se presupune
trașonii au fost țigani din Mimiș, cari în dese
ri au încercat să atace trenurile.

Vin de vânzare, calitate excelentă,
din boabe de Bucator și rizling se
la d-na Iuliana Belu în Radna (Mă-
en dna.

Pentru 60 de fleri, poți pregăti ușor acasă 2
Ficherul Alasch sau Anisette, Benedictin, Char-
cial, Curacao, Persecă, Pară imperială, Chimin, Cafea,
osca Vanilie, Silvorium, Rachiul de drojdii și Rom.
de lase în prețul de 6 coroane, cu modul de pregă-
pediază franco. Burgei Frigyes, farmacist
le lui - Kolozsvár.

onica socială și artistică.

umful d-soarel Topliceanu. »Wiener-
gs-Zeitung« din 6 l.c. scrie: »Calitățile emi-
ale tinerel pianiste Elena Topliceanu, eleva
puis Thern, precum și succesul binemeritat,
săcerat la primul ei concert în sala Bösen-
ndor, îndreptătesc a ținea aceasta apariție, deosebit
și alții concertanți și concertante, în vedere. Cine
stare să redea cu atâta priceperea »Chaconne
ll« de Bach și »Harmonies du soir« de
cine învinge tehnic cu atâta siguranță
il diavollesc H moll op. 20« de Chopin și
poate cânta cu atâta artă pe cât de frumos
ât de greu »concert B moll« de Tschai-
vsky, ca Elena Topliceanu, dovede, te că

Invățat de-ajuns și că însuș merită diploma de
maestru. Preferințele distinșel școale Thern s'au
ridicat cu această ocaziune la frumoasa valoare
priceperea adânc muzicală, predarea plină de viață,
accentul moale, care lăsa să se audă muzica dar
nu și instrumentul. Louis Thern, care în con-
certul de Tochaikowsky acompanya la al doilea
p'lan, și-a condus eleva la un adevărat triumf,
care se cuvine și lui nu mai puțin decât ei».

O astfel de apreciere a unui ziar străin la
adresa unei artiste românce, ar fi p'gubă să nu-
fie cunoscută publicului românesc.

ECONOMIE.

Foloasele grapel de livezi. Faptul, că roada
livezilor e din ce în ce mai nemulțămitoare, ne
îndeamnă să atragem luarea aminte a economi-
lor noștri asupra foloaselor ce ni-le dă întrebuin-
țarea grapel de livezi (de mușchi). S'a dovedit,
că prin grăpare pe lângă că s'au îndoit produ-
sele (roada) fânașelor, dar s'a îmbunătățit și ca-
litatea ierbii. Grăparea e aproape de acelaș preț
cu gunoiera. Dacă grăpăm și gunoim, roada e
de 3-4 ori mai mare. Gunoiera fără grăpare nu
plătește mult. Profesorul Anderegg în lucrarea
sa intitulată »Cultivarea rațională a livezilor din
locuri muntoase«, arată, că o livadă împărțită
în 4 părți deopotrivă de mari a dat rezultatul
următor: 1. partea negrăpată și negunoită a dat
377 kigr. fân; 2. partea negrăpată, dar gunoită
833 kigr.; 3. partea grăpată, dar negunoită 770
kigr., iar 4. Partea grăpată și gunoită 1563 kigr.

Prin grăpare să urmărește scopul de a înde-
părta mușchii; de a scormoni (deschide) pământ
tul de așa, ca cei 3 factori dătători de viață pen-
tru plante: aerul, umezeala și căldura să poată
străbate nelmpiedecați. O grăpă de livezi bună e
plug și în acelaș timp și grăpă, de oarece tale
iarba bătucită, scoate din pământ rădăcinile pu-
trezite și prin aceasta înrăurește asupra incolțirei
(tămurirei) rădăcinilor sănătoase; stărpește o mul-
țime de insecte stricătoare; risipește mușunoaiele
de furnici și de soboli, prin urmare iarba se poate
tăia până la pământ. Despre acest folos s'au con-
vins cei cari cosesc cu mașinile.

Cum astăzi neajunsurile sânt multe, nu putem
recomanda din destul economilor noștri ca parte
singuratică, parte întovărășindu-se să se provadă
cu grape de livezi. Noi bucuros le mijlocim pro-
curarea de astfel de grape bune și folositoare.

Sibiu, 27 Martie c. 1010.
Comitetul central »Reuniunii române de agr-
cultură din comitatul Sibiu«.
Pant. Lucașu, prezid. *Vic. Tordășianu,* secretar.

Plata grânelor din Aradul-Nou
2 April 1910

S'a vândut azi:

grâu 2-300 mm.	12.50- 12.70
orz mm.	6.10- -
ovăș mm.	6.70 -
secară mm.	8.10 -
păpușoi 300 mm.	5.60- 5.65

»rașurile sunt scocote în coroane și după 50 kig

Sursa de mărfuri și efecte din Budapesta.
Budapesta, 2 Aprilie 1910.

Prețul cerealelor după 100 kigr. a fost următorul:

Orzu nou

De Tisa	28 K. 95-30 K. -
Din comitatul Albel	28 » 80-29 » 80 »
De Pesta	28 » 90-29 » - »
Bănățănesc	28 » 95-29 » - »
De Bacica	28 » 60-29 » - »
Secară de calitate I.	19 » 75-20 » 05 »
Secară de calitate mijlocie	19 » 55-19 » 65 »
Orzul de nutreț, calitate I.	14 » 75-14 » 95 »
Ovăș de calitate I.	15 » 70-16 » - »
Ovăș de calitate a II.	15 » 40-15 » 60 »
Oncuruz	14 » 80-15 » - »

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
»Tribuna« institut tipografic, Nichin și cons.

Un candidat de avocat

cu praxă

află aplicare momentan în cancelaria lui
Dr. Hariton Pralea, avocat, Sárkány,
pe lângă condițiuni favorabile.

ANUNȚ.

Candidatul Simion Pop Zászló (Bo-
rosjenő, cott. Arad) caută pe lunie sau
mai târziu aplicare stabilă în o cance-
larie advocațială. — Posede limba română,
maghiară și germană.

Un candidat de avocat

cu praxă

află aplicare momentană în cancelaria
lui **Dr. Lucian Georgevici,** avocat în
Temes-Rékás, pe lângă condițiuni favo-
rabile. — A se adresa direct.

Josif Drăgan croitorie domnească
de moda engleză în

Oradea-mare — Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 1.

(Lângă prăvălia Crillér).

Cea mai avantajoasă sursă de cumpărat haine pentru
publicul din Oradea-mare, comit. Bihorului și din co-
mitatele vecine. Haine în rate avantajoase aran-
jate ca în străinătate. Executare specializată. Spe-
cialități de materii engleze, scoțiene și din țară după
cartea de modă și gust. Mare asortiment de veste
moderne. Comandele se execută prompt și conștiințios

Credit pe ipotecă, pe cambiu
și pentru oficianți
mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,
str. Weitzer János 15.
Telefon nr. 376.

TIMIȘIANA, inst. de credit și econ. în Timișoara.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de funcționar la institutul de credit și economii „Timișiana” din Timișoara, se publică concurs.

Dela concurenți se cere să cunoască perfect atât în vorbire cât și în scriere limbile română, maghiară și germană și să fie pe deplin calificați. Afară de aceasta concurenții trebuie să aibă praxa necesară pentru a putea conduce singuri registrele institutului și a compune singuri bilanțul, iar până la termenul fixat mai jos pentru trimiterea ofertelor, să se prezinte în persoană la institut.

Remunerațiunile împreună cu acest post sunt:

Salar anual . . .	K	1,400.—
bani de cvartir anual	K	420.—
Tantiemă anual circa	K	300.—
eventual adaos de sâmpete, anual . . .	K	210.—
In total	K	2,330.—

Cererile însoțite cu documentele în regulă au să fie trimise până la 15 Mai a. c. la

Direcțiunea.

„JULIA“

Institut de credit și economii societate pe acțiuni în Alba-Iulia.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului al 2-lea de subcontabil să scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare.

Emolumentele sunt următoarele.

1. Salar anual 1200 coroane, carele tot la 3 ani se urcă.
2. Tantiemă, la anul expirat a fost 314 coroane 72 Bleri.
3. Drept de pensie.

Doritorii de a ocupa acest post au a dovedi că au absolvit școala comercială cu maturitate și că posedă pe lângă limba română încă cea maghiară și germană. Alegerea se face provisoriu pe un an, — și în caz, că va corespunde va fi denumit definitiv.

Competenții cu praxă vor fi preferați.
Alba-Iulia, în 2 April 1910.

Direcțiunea.

1288—1910. főszo'g. ezám.

Pályázati hirdetés.

Szebenvármegyéhez és a nagydi-zsnodi járáshoz tartozó Porcésd község jegyzői állására pályázatot hirdetek. Pályázni ohajtók minősítési okmányaival és az eddigi alkalmazásukat tanúsító bizonyítvá yokkal felszerelt kérvényeiket folyó évi május hó 5-ig a nagydi-zsnodi járási főszolgabíróhoz adják be. Az állás javadalmazása: 1600 korona törzsfizetés, természetbeni lakás, 200 kor. favar és napidij általány, 80 kor. kézbesítésidj és 30 kor általány a marha törzs-könyv vezetésért.

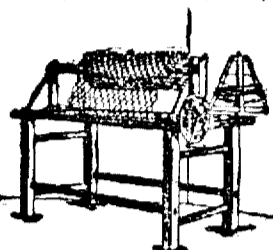
Nagydi-zsnod, 1910. évi április hó 6.

Dr. Schuster s. k.
főszolgabíró.

Candidat de avocat

dorește să între într'o cancelarie advocațională. — A se adresa: **A. Pop,** Sibiu—Nagyszeben, Poste-restante.

DEIN PAULA
mare depozit de pălării pentru dame.
ARAD, Weitzer János-u. 9.

Cele mai excelente instrumente pentru săparea de

fântâni arteziene

le pregătește și expediază

VÁRADY LAJOS

fabrică de instrumente

H.-M.-Vásárhely, VI, Ferencz-utca.

Nu trebuiesc anteprenori; domeniile, comunele, siguraticii: singuri pot face săparea cu instrumentele mele.

— **Primlucrător mijlocesc.** —

Recomand și mașini pentru împletitul de sîrmă.

Catalog de prețuri trimis gratis și franco.

— **Premiat la 6 expoziții.** —

MEGYERI IMRE

văpsitor de haine, curățător chimic, broderie, și institut pentru spălatul rufelor cu abur, în **ALBA IULIA, Gyulafehérvár, Széchenyi-u.** (lingă biserica călugăr). Primește curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albitori de desuși, de masă și de pat, perdele și orice lucruri din bransa aceasta cu prețuri foarte moderate. Curățire și cloșitorie chimică de tot-felul de haine pentru bărbați și femei, pardesii fără a le desface, apoi materii de mobilă, perdele, dantele etc., cu prețurile cele mai moderate.

SCHAEFER RICHARD GÉ

lăcătar tehnic,

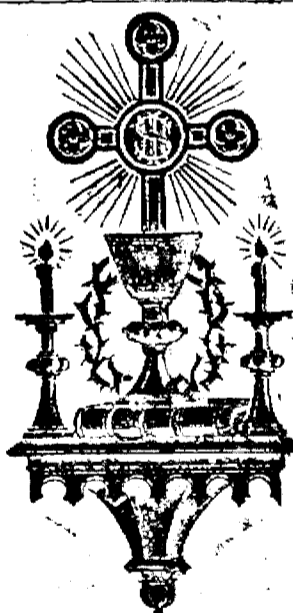
pentru zidiri, instalare de apeduct și canalizări
ARAD, strada Batthyányi Nr. 1.

Pregătește cordoane pentru râuri, țevi și balcoane, vetre de fier din fier țesut.

— **Atelier de instalare:** —

Rățele de țevi pentru apeduct. Jale fără miros. Pissoare, spălătoare, de baie și aranjare de orice sist. — pentru încălzire centrală.

NOUȚATE! Mode de cogulare de aut. sau automat cu ajutorul acetilenului sau gazului, prin ce obiectele stricate pregătite în fier, fier, oțel, fier vărsat și aramă în m. acesta se pot repara ușor, conform scop.

IOSEF JIKEL

SIBIU, str. Cismădiei Nr. 47.
Telefon Nr. 190.

neguțătorie pentru articli de sticlă, porcelan și metal; farfurii și înflorate, rame pentru loane, globuri și lămpi, oglinzi țigle de sticlă.

Recomandă scule bisericesti:

Cupă și vas de botez; Potire argintate pe dinăuntru aurite; Cădelnițe; Căldărușe pentru apă sfințită; Candele de părete de metal; Candele argintate; Cruci; Sfeșnice de altar; Candelabru

leftin de tot: Candelabru aurit, pentru 6 luminări, în mijloc cu vas pentru unt-de-lemn și sticlă roșie cu prisme de sticlă cu tot K 43.—

— La dorință servește cu catalog gratis și franco.

In atențiunea damelor!

S'a isprăvit cu fața urâtă!
Alifia americană contra petelor

Este cel mai bun, dur și nestricăcios remediu contra petelor, a phitriadișului și a tuturor necurățiilor din față. Este singurul remediu neîntrecut încă, recomandat de mai multe celebrități medicale, pentru curățirea de phitriadiș și ephelides. În străinătate se expoartă cu

Un borcan costă 2 cor. și poartă postal 20 fil.

Se găsește esclusiv la inventator și fabricant: **Molnár János** — Farmacie la Duhul Sfânt Szombathely, Főter 42

Pomi de vânzare:

multe soiuri excelente de toamnă și primăvară de 2—3—4 ani.

Brazi,
decorative și
te decorative
iernatice,
diferite soiuri etc.
100 bucăți de
trandafiri,

130 bucăți
„Musa Ensete“
de 3 ani, bucată cu
6—8—10 coroane:
18.000 bucăți.
trandafiri
(rugi)

soiurile cele mai bune,
cu trunchia nalt.

1, 2, și 3 ani, cu
trunchia nalt.

prăvălia mea de flori
(MÁTYÁS KIRÁLY-TÉR)
căpata buchete și coroane ocazionale foarte fru-
cu prețuri ieftine.

og de prețuri la dorință se trimite gratis și franco.

Farkas Antal,

mare stabiliment comercial și grădinărie
Kolozsvár, Téglás-u Nr. 15—16.

PRIMA FABRICĂ LUGOJANĂ
DE CEMENT ȘI BETONIZARE
INTREPRINDERE PENTRU EDIFICĂRI.

Knott József

Fabrica: în drumul Buziașului
în fața casel de vamă.
Cancelaria de zidire:
Telefon Nr. 119.

În fabrica mea sunt aplicați numai indivizii cei
mai buni de lucru din capitală și mă rog, că
precum până aci, așa și de aci înainte să fiu
cercetat cu toată încrederea. Primesc toate
lucrurile aparținătoare acestei branșe și susțin
o magazină bogată de cement pentru țevii,
sârme, trepte de piatră, vâlăe, petrii
la hotare, sămănătoare, fundamente la
cupatoare, cruci la morminte. — Primesc mai
departe edificare și betonizare de poduri
mai mari și mai mici, conduceri de apă,
vaduri, padimentare de terase, prevederea
pe din jos a pereților cu table de mozaic,
precum și cu table de cement în diferite
culori.

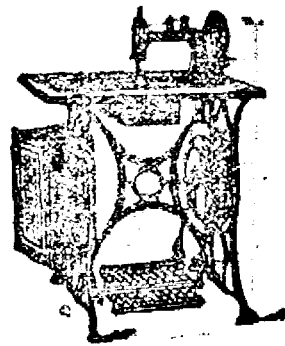
Vinderea în mare și mic a cementului
de Portland și Roman.

Pentru pregătirea și calitatea celor aici înșirate primesc
și oferz garanție.

La dorință servesc bucuroși cu planuri și prelininare de spuse.

BALOG GEZA

Depozit de biciclete și mașini de cusut, atelier de reparat.
Vârșeț — Versecz, str. Deák Ferencz Nr. 3.
Filiale: Becicherecul mare, F6-ut și colțul str. Martinitz.

Depozit de totfelul de
mașini de cusut și biciclete
din țară și din străinătate precum și tot-
felul de părți de-ale acestora cu pre-
țuri foarte ieftine.

Atrag tot odată atențiunea on. public asupra
celor mai bune ace ale mele pentru mașini
de cusut.

Reparaturile se efectuează prompt și ieftin.
Garanție pe 6 și 10 ani.

Dacă voți să cumpărați mezeluri și șuncă
— din loc curat și pregătite gustos —

Să vă adresați:

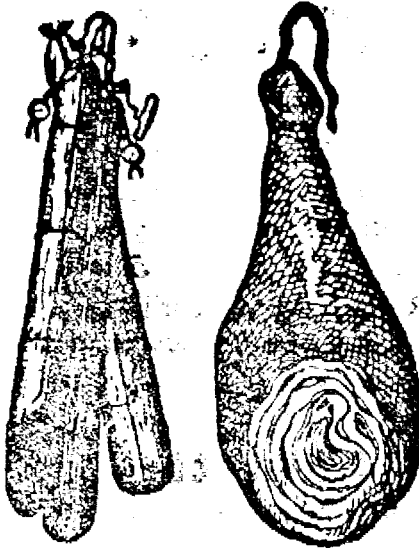
către fabrica de măcelărie și cărnărie cu putere
electrică (fond. în a. 1879) a lui

LÁSZLOZKY TESTVÉREK

CLUJ — KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 23. (Iparospalota)

unde se pot căpăta zilnic următoarele mezeluri:

Pariser	— — —	Cârnați șuncă	— — —	Ga'antia de mai	— — —
Crinolin	— — —	Rollai-șuncă	— — —	Mosaic	— — —
Extra	— — —	Rusesc	— — —	Picior umplut	— — —
Caș de carne	— — —	Rollut rusesc	— — —	Mortadella	— — —
Caș cu măieș	— — —	Paranen	— — —	Gotha	— — —
Cârnați p. vânători	— — —	Măieș rece	— — —	Mensel	— — —
Cârnaț cu sl. p. vânăt.	— — —	Caș rece de măieș	— — —	Caș de limbă	— — —
Salamă de vară	— — —	Pastete de mai	— — —	Săngerote ou slănină	— — —
Pastete de sânge	— — —	Rollut de pept	— — —	Limbă arăplată	— — —
Caș de porc I	— — —	cu felurite umfături ș.a.	— — —	Rollut de carne	— — —
Caș de porc II	— — —	cu sânge, mai, limbă	— — —	Galatin de vițel	— — —
Caș de urechi	— — —	Terță de carne	— — —	Pastete de sîmperci	— — —
Cartaboș negru	— — —	Craovean	— — —	Pastete de mai de gîscă	— — —

Comandele, atât cele din pro-
vință cât și cele din loc, se
execută prompt și la calitate
neexcepționabilă.

Recomandăm preparate pro-
prie, precum și șuncă de Cașovia
și Praga, carne fină, slănină
albă, afumată; ardeiată, fiartă și
pentru unsoare și unsoare proas-
petă de porc.

Cărnuri proaspete, ș. a.:
carne de vită, de vițel mare și
sugător, zilnic carne de porc
și de miel dimineața dela orele
6—1 și d. a. dela 3—8 1/2.

ZOMBOR SANDOR

Am onoare a aduce la cunoștința on. domni medici, că am
deschis în Oradea-mare—Nagyvárad Uri utca nr. 26,
un atelier pentru instrumente medicale,

conform cerințelor mo-
derne de azi, unde se
pregătesc totfelul de
instrumente specialiste
și alte mașini de branșă
aceasta și primesc și
repararea, — ascuțirea,
lustruirea și nichelarea
acestora. — Pregătesc
după cel mai nou sis-
tem aranjamente de
spital, mese pentru

operație și pentru exa-
minare, du'apuri pentru
instrumente speciale și
de legat, precum și
membre artificiale ma-
șini orthopede pentru
umbilat și pentru în-
dreptarea corpului, etc.
corsete artificiale ș. a.
Comandele din provin-
cie se execută prompt
și conștiințios.

KRAUSZ HENRIK

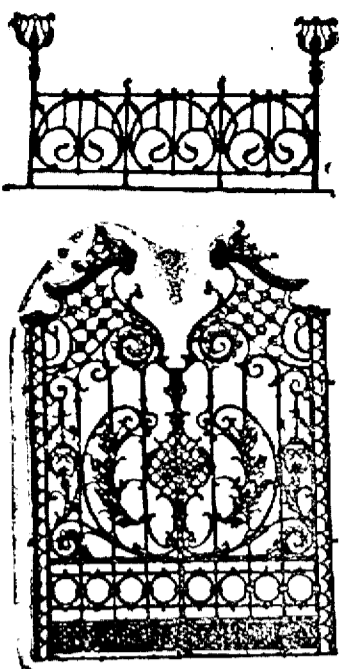
Budapest, IV, Veres Pálné u. 40.

Trimité maşini de prima calitate SINGER pentru 30 fl. cu suveică centrifugală 40 fl., maşini de cusut centralbobin 45 fl., maşină de cusut cu 6 sertare şi suveică în roată pentru 55 fl., maşini centralbobin cu suveică capitară — pentru 65 floreni.

Biciclete cu totul noi 50 fl., cu frână liberă 60 fl., de asemenea maşini industriale foarte ieftine, cu bani gata.

Vanzătorii au scadenţă la preţ, prospecte la dorinţă se trimit gratuit şi fr. Serviciu conştiinţios.

B. Bak Sándor

lăcătar şi zidar specialist

Kolozsvár, Malom-u. nr. 1.

Recomandă vărteje pentru ferestri sistem Szulc sunt cele mai bune — reprezentanţa pentru părţile ar.

In nou zidita fabrică se execută :

tot-felul de lucrări de lăcătar, fiere pentru compoziţii de fier, gratii şi lucrări de fier gratii şi lucrări specialiste de faur. — Telefon

Decorat cu medalie de Argint la Expoziţia Română Bucureşti 1906.

Onorat Cler român !

Am onoare a aduce la cunoştinţa mult onoratului Cler Român că, la cererea mai multor domni preoţi, cari din inimă curată doresc sprijinirea meseriaşilor români, mi-am provăzut subscrisul, depozitul meu cu tot felul de

• Pălării preoţeşti •

pe cari la comandă, le trimet ori şi unde pe lângă preţurile cele mai convenabile. In deosebi recomand modelul nou de pălării de mătase (păroase) făcut de mine după gustul dlui Dr. Miron E. Cristea, care model prinde bine ori-ce faţă. Cu permisiunea Domniei Sale l-am şi numit

„Model Dr. Cristea“.

Este frumos, elegant şi de sigur va satisface gustului fiecărui Domn preot acest drăgălaş model.

Tot odată fac cunost Onor. Cler Român, că acest adevăratul „Model Dr. Cristea“ numai la mine se poate procura, căci nici nu le este permis la alte firme să face acest model ei numai mie singur, cumpărând dela alte firme străine aceste pălării va fi numai imitaţii atât în calitate cât şi în format. **Preţul 9 cor. 40 fl.**

Pălării preoţeşti lînse calitate fină 7 cor. Cutia şi porto 1 cor. 20 fl., trimit ori şi unde cu rambursă sau primind banii înainte, neconvenindu-i vreunui domn preot, pălăria primită se poate înapoia, şi momentan restitui paralele.

Fesuri preoţeşti pentru iarnă, preţul 5 cor.

In speranţă că onor. Cler Român va da sprijinul cuvenit unicului pălărier român, şi va cumpăra mai bucuros dela firmă română ca dela firme străine, semnez

Cu deosebită stimă :

A. Meşotă,

pălărier român.

Braşov, str. Orfană 3.

— Telefon pentru oraş şi comitat Nr. 318. —

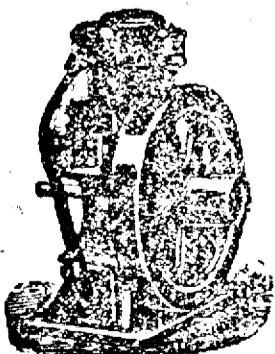
Atelierul special de reparat

al renumitei firme:

SCHMEREK & SZABÓ

— Temesvár-Józsefváros, Bonnáz-u. 14. —

Primeşte tot-felul de reparări şi transformarea motoarelor cu benzin, gaz şi ulei brut, absorbitoare de gaz, locomobile cu benzin şi ulei brut şi Arlapuri p. trierat. Bastimente cu benzin, pompe-motor. Maşină de fabricat ghiaţă. Montări specialiste de mori cu preţuri moderate, precum şi reparări de automobile, bastimente şi biciclete-motor. Depozit de articlii tehnici. Fitile magnetice. Unsoari. Material de condensafune. Arzătoare cu acetilen. Material pentru instalări cu electricitate. Cereşi catalog de preţuri şi prospect gratuit. — Serviciu conştiinţios — Telefon pentru oraş şi comitat Nrul 318. —

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru pietrelor şi fabrică de pietrii monumentale.

GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA Atelierul central al fabricii: **Kolozsvár, Dézsma**

Magazin de pietrii monumentale, fabricate proprii dia : marmură, labrador, granit, sienit etc. Kolozsvár, Ferencz József út 25.

Cancelarie Centrală:

Nagyszeben, Fleischer gasse 17.

Filiale: Déva, Nagyvárad.

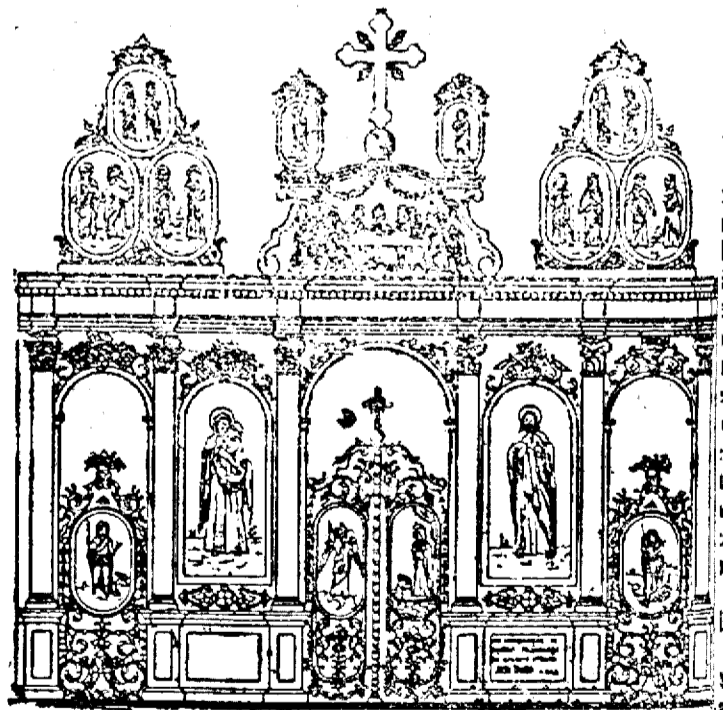
Fondată la 1870.

Fondată la 1870.

— Edificător de altare şi iconostase bisericesti.

Komáromi László

Rákospalota (I. Budapesta) Str. Főut 49.

Edifică şi aranjază pe deplin :

altare, iconostase, icoane, statuie, stramă amvoane, scaune (bănci) bisericesti, se o

Renovez pe deplin, ori în parte bisericile pe preţuri foarte ieftine. Poftim pe ori-cine să binevoiască să compare preliim'narele mele cu ori-care din străinătate.